

IZVJEŠTAJ
o radu i stanju u oblastima Ministarstva prosvjete, sa izvještajima
organa uprave iz nadležnosti Ministarstva za 2016. godinu

Podgorica, mart 2017. godine

SADRŽAJ

UVOD.....	2
1. NORMATIVNO-PRAVNI POSLOVI I HARMONIZACIJA PROPISA.....	4
2. OBLAST PROSVJETE.....	6
2.1. Predškolsko vaspitanje i obrazovanje.....	6
2.2. Osnovno obrazovanje i vaspitanje.....	7
2.3. Inkluzivno obrazovanje.....	8
2.4. Prevencija narkomanije u 2016. godini	9
2.5. Manjinski narodi i druge manjinske nacionalne zajednice – obrazovanje na albanskom jeziku.....	9
2.6. Obrazovanje RE učenika.....	9
2.7. Srednje opšte obrazovanje (gimnazije) i stručno obrazovanje.....	10
2.8. Obrazovanje odraslih.....	12
2.9. Državna nagrada "Oktoih".....	12
2.10. Procjena i smanjenje radona u crnogorskim školama i vrtićima.....	12
3. OBLAST VISOKOG OBRAZOVANJA.....	13
3.1. Direkcija za učenčki i studentski standard.....	15
3.2. Odjeljenje za međunarodnu saradnju.....	15
4. INFORMACIONO-KOMUNIKACIONE TEHNOLOGIJE.....	16
5. INVESTICIONE AKTIVNOSTI KOJE SE ODNOSU NA OBJEKTE ŠKOLSKE INFRASTRUKTURE.....	17
5.1 Banka za razvoj Savjeta Evrope-CEB.....	17
6. OBLAST FINANSIRANJA RADA OBRAZOVNO-VASPIITNIH USTANOVA I INVESTICIJA.....	18
7. Nacionalne stručne kvalifikacije.....	19
IZVJEŠTAJ O RADU JAVNIH USTANOVA.....	18
Centar za stručno obrazovanje.....	21
Ispitni centar.....	23
Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.....	27

Na osnovu člana 62 Zakona o državnoj upravi („Službeni list RCG”, br. 38/03 i „Službeni list CG”, br. 22/08 i 42/11), u skladu sa Programom rada Vlade za 2016. godinu, Ministarstvo prosvjete podnosi

IZVJEŠTAJ o radu i stanju u upravnim oblastima Ministarstva prosvjete sa izvještajima organa uprave iz nadležnosti Ministarstva u 2016. godini.

UVOD

Ministarstvo prosvjete vrši poslove uprave u oblasti prosvjete i sporta, u skladu sa djelokrugom rada utvrđenim Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave („Službeni list CG”, br. 5/2012, 26/12, 61/12, 20/13 i 17/14 i 6/15). Pored poslova utvrđenih ovom Uredbom, Ministarstvo prosvjete obavlja i poslove koji su utvrđeni:

- Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG”, br. 64/02, 31/05 i 49/07 i „Službeni list CG”, br. 45/10, 45/11, 36/13, 39/13 i 44/13);
- Zakonom o osnovnom obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG”, br. 64/02 i 49/07 i „Službeni list CG”, 45/10 i 39/13);
- Zakonom o predškolskom vaspitanju i obrazovanju („Službeni list RCG”, br. 64/02 i 49/07 i „Službeni list CG”, br. 45/10 i 40/11);
- Zakonom o obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama („Službeni list RCG”, br. 80/04 i „Službeni list CG”, br. 45/10);
- Zakonom o gimnaziji („Službeni list RCG”, br. 64/02 i 49/07 i „Službeni list CG”, br. 45/10 i 39/13);
- Zakonom o stručnom obrazovanju („Službeni list RCG”, br. 64/02 i 49/07 i „Službeni list CG”, br. 45/10 i 39/13);
- Zakonom o obrazovanju odraslih („Službeni list CG”, broj 20/11);
- Zakonom o visokom obrazovanju („Službeni list CG”, br. 44/14 i 52/14);
- Zakonom o priznavanju inostranih obrazovnih isprava i izjednačavanju kvalifikacija („Službeni list CG”, br. 57/11);
- Zakonom o nacionalnom okviru kvalifikacija („Službeni list CG”, br. 80/10);
- Zakonom o sportu („Službeni list CG”, br. 36/11 i 36/13);
- kao i podzakonskim aktima, donijetim za sprovođenje ovih zakona.

Rad Ministarstva prosvjete u 2016. godini odnosio se:

- na realizaciju Programa rada Vlade za 2016. godinu i zaključaka Vlade;
- na zaokruživanje normativnog okvira za dalju reformu obrazovanja;
- utvrđivanje i vođenje politike razvoja obrazovno-vaspitnog sistema Crne Gore sa donošenjem odgovarajućih strategija i unapređenjem procesa pripreme ustanova obrazovanja i vaspitanja za primjenu reformskih rješenja u 2016. godini, prema ranije definisanoj dinamici Ministarstva prosvjete;
- sprovođenje upravnih postupaka u oblasti:
 - Priznavanja i vrednovanja inostranih obrazovnih isprava,
 - Izdavanja licenci za rad ustanovama predškolskog, osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja i organizatorima obrazovanja odraslih i licenci za izvođenje novih obrazovnih programa,
- izdavanje propisanih saglasnosti;

- stručne i administrativne poslove za:
 - Nacionalni savjet za obrazovanje,
 - Savjet za kvalifikacije,
 - Savjet za visoko obrazovanje,
- finansiranje rada obrazovno-vaspitnih ustanova;
- druge poslove, u skladu sa propisima.

Izveštaj o radu Ministarstva prosvjete koncipiran je u više cjelina, odnosno oblasti rada iz djelokruga Ministarstva i to:

1. Normativno-pravni poslovi i harmonizacija propisa;
2. Oblast prosvjete;
3. Oblast visokog obrazovanja;
4. Oblast razvoja obrazovanja, nacionalnih manjina i etničkih grupa;
5. Oblast informaciono-komunikacionih tehnologija i
6. Oblast finansiranja rada obrazovno-vaspitnih ustanova i investicija.

Ovim Izveštajem, za navedeni period, prikazane su na sažet način najznačajnije aktivnosti i djelatnosti javnih ustanova u oblasti obrazovanja i vaspitanja:

- Centar za stručno obrazovanje;
- Ispitni centar i
- Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.

Uz Izveštaj dostavljamo i izvještaje drugih samostalnih organa uprave nad čijim je radom Ministarstvo prosvjete vršilo nadzor nad zakonitošću i cjelishodnošću rada:

- Zavod za školstvo i
- Uprava za mlade i sport.

1. NORMATIVNO-PRAVNI POSLOVI I HARMONIZACIJA PROPISA

Pripremljeni su Nacrti Zakona koji su usaglašavani sa Zakonom o upravnom postupku:

- Zakon o predškolskom vaspitanju i obrazovanju;
- Zakon o osnovnom vaspitanju i obrazovanju;
- Zakon o opštem vaspitanju i obrazovanju;
- Zakon o gimnaziji;
- Zakon o stručnom vaspitanju i obrazovanju;
- Zakon o obrazovanju odraslih;
- Zakon o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama.

Donijeti su:

- Pravilnik o programima seminara stručnog usavršavanja za predavače teorijske nastave, instruktore vožnje i članove ispitnih komisija;
- Pravilnik o načinu i postupku ocjenjivanja znanja učenika gimnazije;
- Pravilnik o izmjeni i dopuni Pravilnika o kriterijumima i načinu prijema učenika u domove učenika i ostvarivanju prava na participaciju prevoza;
- Pravilnik o izmjenama i dopuni Pravilnika o kriterijumima, načinu, uslovima i visini naknade za ostvarivanje prava na smještaj i ishranu u domu, studentski kredit, stipendiju i participaciju prevoza;
- Pravilnik o dopuni Pravilnika o obliku i načinu vođenja pedagoške evidencije i sadržini javnih isprava u školama;
- Pravilnik o bližem načinu organizovanja i sprovođenja polaganja vozačkog ispita;
- Pravilnik o obliku i načinu vođenja pedagoške evidencije i sadržini javnih isprava u školama;
- Pravilnik o izmjenama i dopuni Pravilnika o postupku i načinu vrednovanja kriterijuma za upis učenika u gimnaziju;
- Pravilnik o organizaciji stručnog usavršavanja nastavnika i načina izbora programa stručnog usavršavanja;
- Pravilnik o sadržaju obrasca zahtjeva i dokumentacije koja se podnosi u postupku priznavanja inostrane obrazovne isprave;
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije o datim rješenjima o priznavanju inostranih obrazovnih isprava;
- Pravilnik o načinu i postupku ocjenjivanja znanja učenika u gimnaziji;
- Školski kalendar za 2017/2018. godinu;
- Granski kolektivni ugovor za oblast prosvjete;
- Kolektivni ugovor za Javnu ustanovu Zavod za udžbenike i nastavna sredstva;
- Kolektivni ugovor za Javnu ustanovu Viša stručna škola „Polijska akademija“;
- Kolektivni ugovor za Javnu ustanovu Ispitni centar;
- Kolektivni ugovor za Javnu ustanovu Centar za stručno obrazovanje;
- Kolektivni ugovor za Univerzitet Crne Gore;
- Odluka o raspodjeli sredstava za sportske subjekte;
- Izmjena odluke o raspodjeli sredstava za sportske subjekte;
- Odluka o izmjeni odluke o raspodjeli sredstava sportskim subjektima;
- Ugovor o finansiranju privatne ustanove Umjetničke škole „Andre Navara“;
- memorandum, sporazumi o saradnji, itd;
- Rješenja o imenovanju, odnosno razrješenju članova Savjeta za sport;

- Rješenje Javnoj ustanovi Gimnazija » Slobodan Škerović« iz Podgorice, za odobravanje osnivanja najmanje po jednog odjeljenja prvog razreda specijalističke gimnazije-filološke, matematičke i sportske za eksperimentalno izvođenje nastave prema odobrenim javno važećim programima, za iste, u okviru opšte gimnazije.

Pripremljeni su Nacrti pravilnika :

- Pravilnik o profilu stručne spreme nastavnika predmetne nastave u osnovnoj školi;
- Pravilnik o sadržaju, obliku i načinu utvrđivanja kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada u ustanovama;
- Pravilnik o ocjenjivanju učenika u stručnoj školi.

Sprovođenje propisa:

U izvršenju propisa u oblasti obrazovanja i vaspitanja, Ministarstvo prosvjete je rješavalo u prvostepenom i drugostepenom upravnom postupku, izdavalo saglasnosti na opšte akte ustanova i saglasnosti na zakup nepokretnosti koje koriste vaspitno-obrazovne ustanove.

U drugostepenom upravnom postupku primljeno je ukupno 80 žalbi, od čega je u propisanom roku riješeno 79 žalbi, dok je jedna žalba ostala neriješena. Odbačena je jedna žalba, a u sedam predmeta je postupak po žalbi obustavljen. Ukupno je odbijeno 29 žalbi. Ukupno je usvojeno 42 žalbe (zbog povrede pravila postupka, zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog pogrešne primjene materijalnog prava). Rješavanje u drugostepenom upravnom postupku u izvještajnom periodu bilo je u propisanom roku, s tim što je 13 žalbi ostalo neriješeno u tom periodu.

U postupku priznavanja inostranih obrazovnih isprava (do nivoa visokog obrazovanja) podnijeto je 1973 zahtjeva, gdje je u propisanom roku donijeto 1693 rješenja o priznavanju inostranih obrazovnih isprava, od čega je 280 zahtjeva u postupku rješavanja.

U 2016. godini Ministarstvo prosvjete je podnijelo 22 inostrane prijave protiv podnosioca zahtjeva za priznavanje falsifikovane inostrane diplome.

Urađen je veliki broj akata-zahtjeva za provjeru vjerodostojnosti inostranih obrazovnih isprava koji su upućeni ministarstvima ili obrazovnim ustanovama u inostranstvu, kao i veliki broj potvrda o pokrenutom postupku priznavanja inostranih tih isprava, kao i dugih akata u cilju blagovremenog rješavanja u ovim postupcima.

U izvještajnom periodu, u predmetima koji se vode kod sudova, a u kojima je Ministarstvo stranka u postupku, po zahtjevu Zaštitnika imovinsko pravnih interesa blagovremeno su dostavljana izjašnjenja, zatim odgovarano po zahtjevu Predsjednika Vlade Crne Gore, Predsjednika Crne Gore, Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, kao i odgovore na tužbu u postupcima kod Upravnog suda Crne Gore u predmetima u kojima je Ministarstvo označeno kao stranka u postupku.

Sprovođenje drugih nadležnosti iz djelokruga rada odjeljenja za normativno-pravne poslove:

Odjeljenje za normativno-pravne poslove u izvještajnom periodu dalo je saglasnosti na opšta i druga akta obrazovno-vaspitnih ustanova i to:

- 185 Saglasnosti na pravilnike o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta predškolskih ustanova, mješovitih škola, gimnazija, stručnih škola, obrazovnih centara, resursnih centara i domova učenika i studenata i viših stručnih škola;
- 12 saglasnosti na statute obrazovno-vaspitnih ustanova;

- Saglasnost na Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji: Centra za stručno obrazovanje, JU Zavod za udžbenike i nastavna sredstva i Ispitnog centra;
- 134 saglasnosti za osnovne škole na Pravilnike o sistematizaciji i organizaciji radnih mjesta i na dopune Pravilnika;
- 108 saglasnosti na inicijative školskih odbora za izdavanje pod zakup ili otuđenje školske-državne imovine;
- mišljenje na Pravilnik o izmjenama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta za Zavod za školstvo;
- mišljenje i primjedbe na Predlog Pravilnika o izmjenama Pravilnika o programu, sadržaju, načinu i visini troškova lovačkog ispita i ispita za ocjenjivača trofeja divljači na zahtjev Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja;
- mišljenja i objašnjenja po zahtjevima fizičkih i pravnih lica vezano za tumačenje nivoa stručne spreme, odnosno vrsti kvalifikacija, tumačenja propisa, kao i usmena objašnjenja i upućivanje stranaka na odgovarajući postupak i saradnja sa drugim službama i resorima u vezi sa tim, posebno sa prosvjetnom inspekcijom.

2. OBLAST PROSVJETE

2.1. Predškolsko vaspitanje i obrazovanje

U Crnoj Gori organizovana je 21 javna predškolska ustanova, sa mrežom od 121 vaspitne jedinice, u okviru kojih je 575 vaspitnih grupa. U sistemu je i 18 licenciranih privatnih predškolskih ustanova, od čega je jedna licencirana u izvještajom periodu, sa 23 vaspitne jedinice organizovane u 56 grupa, koje realizuju javno važeće obrazovne programe. Predškolskim vaspitanjem i obrazovanjem obuhvaćeno je 18.952 djece.

Ministarstvo prosvjete u partnerstvu sa kancelarijom UNICEF-a u Crnoj Gori uradilo je „Studiju o ulaganju u rano obrazovanje djece u Crnoj Gori“. Studija je rađena sa zadatkom da se ispita stanje u pogledu obuhvata djece, infrastrukturnih kapaciteta i nastavnog kadra u predškolskim ustanovama i da se ponudi model ulaganja u predškolsko vaspitanje i obrazovanje u Crnoj Gori sa ciljem povećanja obuhvata djece ranim učenjem.

Djeca sa rješenjem o usmjeravanju oslobođena su plaćanja troškova za boravak u vrtićima, dok samohrani roditelji plaćaju 50% cijene.

Program Engleski jezik za predškolsko vaspitanje i obrazovanje je usvojen od strane Nacionalnog Savjeta. Namijenjen je djeci uzrasta od 3-6 godina umjesto dosadašnjeg uzrasta od 4-6 i biće zastupljen u svim opštinama u Crnoj Gori.

U okviru Programa: Podrška obuhvatu i kvalitetu predškolskog vaspitanja i obrazovanja izrađen je program prelaska iz vrtića u osnovnu školu i usvojen od strane Nacionalnog Savjeta. To je obrazac sa jasno predviđenim, preciznim i osmišljenim koracima saradnje u najboljem interesu djece.

U okviru javnih predškolskih ustanova otvoreno je pet novih vaspitnih jedinica u Nikšiću, četiri u Podgorici i po jedna u Baru, Beranama i Bijelom Polju. U Podgorici, u naselju Zagorič izgrađen je i otvoren objekat vaspitne jedinice koji je finansiran iz kredita CEB-a. Lokalni implementacioni planovi za unapređenje predškolskog vaspitanja i obrazovanja su urađeni za opštine Andrijevića, Bar i Danilovgrad. Program engleski jezik za predškolsko vaspitanje i obrazovanje je usvojen od Nacionalnog savjeta za obrazovanje. Namijenjen je djeci uzrasta od 3-6 godina. U saradnji sa UNICEF-om u okviru projekta „Podrška obuhvata i kvaliteta predškolskog vaspitanja i obrazovanja“ izrađen je „Program prelaska iz vrtića u osnovnu školu“, koji je usvojio Nacionalni savjet za obrazovanje. Sprovedene su obuke za njegovu primjenu u svim javnim predškolskim ustanovama i osnovnim školama. Nastavljena je kampanja „Svi u

vrtić“ u novih šest opština na sjeveru: Kolašin, Mojkovac, Šavnik, Žabljak, Plužine i Pljevlja, takođe u saradnji sa UNICEF-om.

U okviru aktivnosti predškolskog vaspitanja i obrazovanja sprovedena je peta generacija tzv. „pripremni vrtići“ za djecu RE populacije, čime su obuhvaćene i dvije nove javne predškolske ustanove u Kotoru i na Cetinju.

Preporuke:

- Unapređenje infrastrukture: nadogradnjom ili adaptacijom prostora u područnim ustanovama osnovnih škola i/ili drugih javnih objekata;
- Primjena trosatnog programa i povećanje broja interaktivnih službi;
- Unapređenje kvaliteta usluga predškolskog vaspitanja i obrazovanja;
- Uvođenje engleskog jezika.

2.2. Osnovno obrazovanje i vaspitanje

U Crnoj Gori osnovno obrazovanje traje devet godina i organizovano je u tri ciklusa. Obrazovno-vaspitni proces se izvodi u 163 matične i 255 područnih ustanova. U školskoj 2016/2017. godini nastavu u osnovnim školama pohađa 68.108 učenika, koji su raspoređeni u 3.402 odjeljenja.

Nastavljen je projekat „Škola bez nasilja - sigurno školsko okruženje“ u saradnji sa Kancelarijom UNICEF-a u Crnoj Gori.

U saradnji s United Nations Office of Drugs and Crime – UNODC sproveden Projekat „Vještine za adolescenciju“ u 17 škola.

U saradnji sa kancelarijom UNICEF-a razvijena je aplikacija za pametne telefone koja se zove *NET prijatelji* za djecu uzrasta od 9 do 11 godina. Aplikacija sadrži edukativnu igricu koja vodi djecu kroz realne životne scenarije, uči ih da prepoznaju, spriječe, zaustave i prijave nasilje na internetu. Sadrži i opciju da se on-line nasilje prijavi. U izradi je aplikacija koja će se moći koristiti i na kompjuterima.

Sa UNODC realizovan je program „Vještine za adolescenciju“ u 17 osnovnih škola iz Podgorice, Nikšića, Cetinja i Danilovgrada. Nakon obuka uslijedile su dvije monitoring sesije. Na prvom skupu su analizirani primjeri dobre prakse, ponuđene sugestije i definisani dalje koraci za poboljšanje programa. Na drugoj sesiji su analizirani konkretni podaci o aktivnostima koje se izvode u okviru redovne nastave, ili kroz radionice sa pedagozima/psiholozima škola. Program bilježi oko 1000 stalnih polaznika. Rezultati su: poboljšana empatija, jačanje samopouzdanja, razvoj umijeća rješavanja problema, prevencija neprihvatljivog ponašanja. Kao završna aktivnost je upriličen panel na temu „Djeca i adolescentni izazovi“ na kojem su nastavnici i stručni saradnici škola saznali više o psihološkim karakteristikama adolescentnog perioda, preporučenim programima, intervencijama i mjerama koje vode jačanju kapaciteta učenika da razviju vještine samozaštite od zloupotrebe psihoaktivnih supstanci, rezultatima ESPADA, iskustvima iz primjene ovog Programa u Crnoj Gori, ali i regionalno.

Povodom obilježavanja decenije nezavisnosti Crne Gore, Ministarstvo prosvjete je pod sloganom *Decenija nezavisnosti – s ponosom slavimo* realizovalo sljedeće aktivnosti: literarni i likovni konkurs, sajam suvenira, kviz *Poznajem domovinu, zato je i volim* za učenike VIII razreda. Učenicima koji su posigli najbolje rezultate na navedenim takmičenjima i kvizu uručene su prigodne nagrade. Takođe, prikazani su programi na trgovima u svim opštinama dok je centralna proslava organizovana u Crnogorskom narodnom pozorištu.

Pokrenuta je procedura koja je neophodna za realizaciju pilot projekta uvođenja đачkih uniformi u JU Osnovna škola „Savo Pejanović“, Podgorica. Škola je obezbijedila saglasnosti Savjeta roditelja, Nastavničkog vijeća i Školskog odbora, a Ministarstvo je raspisalo tender i finansiralo nabavku uniformi.

U saradnji sa JU Srednja stručna škola „Sergije Stanić“ organizovana je distribucija đачke užine u podgoričke osnovne škole. Užina se proizvodi, pakuje i dostavlja školama u skladu sa standardima u vrijeme velikog odmora.

U cilju pripreme nastavnika razredne nastave za realizaciju nastave na engleskom jeziku čiji pilot projekat je planiran sljedeće godine u saradnji sa Britanskim savjetom izvršena je selekcija i obuke nastavnika. Mogućnost da se djeca školuju na engleskom jeziku znatno će doprinijeti povećanju broja djece sa visokim nivoom znanja ovog stranog jezika, jačanju kompetencije čitalačke i druge pismenosti na stranom jeziku, sposobnost učenja, kao i socijalne i civilne vještine u multikulturalnom okruženju.

Preporuke:

- Racionalizovati školsku mrežu;
- Planirati izgradnju novih objekata naročito u Podgorici i Budvi;
- Poboljšati kvalitet nastave sa ciljem povećanja funkcionalnih znanja što će pozitivno uticati na rezultate PISA testiranja.

2.3. Inkluzivno obrazovanje

U obrazovno-vaspitnim ustanovama je 1.921 dijete sa rješenjem o usmjeravanju. Organizovane su obuke za članove komisija za usmjeravanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama na temu: Usmjeravanje, karakteristike i preporuke za rad sa djecom sa intelektualnim smetnjama. Stručnjaci za pojedine smetnje u razvoju iz škola i resursnih centara pripremili su materijal kojim se vrednuje razvojno postignuće djeteta (prema svakoj smetnji), ishodi učenja i predlažu mjere za unaprjeđenje inkluzivne prakse. Održane su obuke stručnih službi osnovnih škola za njegovu primjenu.

Održane su regionalne obuke i edukativne prezentacije za predstavnike stručnih službi osnovnih škola sa ciljem da instruktivno-edukativnih materijala za inkluzivan rad i učenje nađe svoju praktičnu primjenu.

Urađen je format programa prelaska iz vrtića u osnovnu školu u cilju osiguranja kontinuiteta ovog nivoa vaspitanja i obrazovanja. Sprovedene su obuke za njegovu primjenu.

Formirana je mreža za podršku inkluzivnom obrazovanju u gimnazijama. Aktivnosti se dalje implementiraju kroz projekat „Jačanje demokratske kulture u školama“ u okviru EU/SE Horizontalnog mehanizma za Zapadni Balkan i Tursku.

Urađen je i distribuiran materijal „Indeksom do inkluzivne kulture“ u obrazovno-vaspitnim ustanovama u Crnoj Gori. Sprovedene su obuke za izradu individualnog tranzicionog plana za osnovne i srednje škole u tri opštine, kao i monitoring.

Na Savjetu za kvalifikacije usvojena inicijativa za razvijanje stručne kvalifikacije Asistent u nastavi, kao i standard zanimanja asistent u nastavi, čime je angažovano 265 asistenata kroz Program „Javni rad“.

Preporuke:

- Unapređivati evidenciju i usmjeravanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama;
- Izraditi format za Individualni tranzicioni program za prelazak iz srednje škole na tržište rada;
- Promovisati nediskriminaciju i povećanje dostupnosti ustanova i nastavnog procesa;
- Pružiti podršku školama za sprovođenje samostalne inkluzivne kulture, politike i prakse na nivou škole.

2.4. Prevencija narkomanije u 2016. godini

U saradnji s United Nations Office of Drugs and Crime – UNODC pokrenut je Projekat „Programi porodičnih vještina” da bi se nastavio kroz „Program osnaživanja porodica” u 10 škola. Kao nastavak ovih aktivnosti sa UNODC-om je u toku realizacija novog programa nazvanog „Vještine za adolescenciju“ u koji je uključeno 17 škola.

Program je predstavljen tokom Specijalne sesije Generalnog savjeta Ujedinjenih nacija o problemima zloupotrebe droga 18. marta 2016. godine kao i Državnim savjetom za sprečavanje zloupotrebe droga (21. mart 2016), na Završnoj regionalnoj konferenciji - Beograd, oktobar 2016.

Preporuke:

- Nastavak programa u prvom ciklusu osnovne škole.

2.5. Manjinski narodi i druge manjinske nacionalne zajednice-obrazovanje na albanskom jeziku

U toku 2016. godine Direktorat za obrazovanje pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica je realizovao planirani program rada. Među najznačajnim aktivnostima je završetak rada Radne grupe za obrazovanje na albanskom jeziku, koja je formirana 6. juna 2015. godine, a svoj rad uspješno je završila u aprilu 2016. godine. Radna grupa je analizirala sve programe i knjige na albanskom jeziku, a posebno za nastavne predmete koje se odnose na identitet Albanaca u Crnoj Gori, kao što su: albanski jezik i književnost, istorija, muzička kultura, itd.

Broj učenika koji pohađaju nastavu na maternjem albanskom jeziku je:

- U predškolskom vaspitanju – 231 u državnim i 10 u privatnim ustanovama;
- Osnovno obrazovanje – 2.720;
- Srednje obrazovanje – 982 u državnim i 69 u privatnim ustanovama.

Što se tiče visokog obrazovanja, naglašavamo da se, shodno Odluci o statusnoj promjeni na Univerzitetu Crne Gore, koju je Vlada Crne Gore donijela na sjednici od 20. avgusta 2015. godine, osnovni akademski studijski program Obrazovanje učitelja na albanskom jeziku, obima 240 ECTS kredita, od 2015/2016. godine realizuje u okviru Filozofskog fakulteta u Nikšiću, Univerzitet Crne Gore. Studijske 2015/2016. godine na prvu godinu studija upisano je 11 studenata. Na navedenom programu 80% nastave se realizuje na albanskom jeziku, a 20% na crnogorskom jeziku.

2.6. Obrazovanje RE učenika

Ministarstvo prosvjete je jedan od kreatora i nosilaca aktivnosti Strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016-2020. Cilj ove Strategije je između ostalog i uključivanje pripadnika romske i egipćanske populacije u obrazovni proces. Područna ustanova JU OŠ “Božidar Vuković Podgoričanin“ u blizini izbjegličkog kampa Konik je zatvorena u školskoj 2015/16. godini. U 2016/17. školskoj godini, sva djeca su integrisana u sedam gradskih škola i obezbijeđen im je prevoz. Troškove prevoza snosi Ministarstvo prosvjete.

U školskoj 2016/2017. godini u predškolske ustanove upisana su 103 djeteta, u osnovne škole je upisano 1.617 učenika, u srednje škole 112 učenika, dok je na fakultetima akademske 2016/2017. godine upisano 20 studenata romske i egipćanske populacije. Za narednu školsku godinu 2017/2018. Ministarstvo prosvjete planira da kroz izmjene zakona uključuje medijatora (asistente) za rad u školama za potrebe i pomoć učenicima romske i egipćanske populacije.

2.7. Srednje opšte obrazovanje (gimnazije) i stručno obrazovanje

Opšte srednje obrazovanje - gimnazija, ostvaruje se u skladu sa odredbama zakona o gimnaziji ("Sl. list RCG", br. 64/02, 49/07, "Sl. list CG" br. 45/10 i 37/13).

U skladu sa Zakonom o stručnom obrazovanju ("Sl. list RCG", br. 64/02, 49/07, "Sl. list CG", br. 45/10 i 37/13), stručno obrazovanje se realizuje kao:

- niže stručno obrazovanje (u trajanju od dvije godine);
- srednje stručno obrazovanje (u trajanju od tri ili četiri godine);
- više stručno obrazovanje (u trajanju do dvije godine, kao nastavak srednjeg stručnog obrazovanja).

Kriterijumi za upis učenika u prvi razred gimnazije i srednje stručne škole su određeni Pravilnikom o načinu, postupku i vrednovanju kriterijuma za upis učenika u gimnaziju („Sl. list RCG“, br. 21/2005) i Pravilnikom o načinu, postupku i vrednovanju kriterijuma za upis učenika u stručne škole („Sl. list RCG“, br. 21/2005).

Mrežu ustanova opšteg srednjeg i stručnog obrazovanja u Crnoj Gori čini 12 gimnazija, 9 mješovitih škola koje realizuju programe stručnog i opšteg srednjeg obrazovanja, 21 stručna škola, 6 umjetničkih škola i 2 obrazovna centra.

Obrazovnu ponudu stručnog obrazovanja čine 102 obrazovna programa (3 programa na II nivou, 32 programa na nivou III, 68 programa na nivou IV, 5 programa na nivou V). Od ovog broja programa u tekućoj školskoj godini u primjeni je 16 obrazovnih programa u trogodišnjem trajanju, 47 obrazovnih programa u četvorogodišnjem trajanju i tri obrazovna programa višeg stručnog obrazovanja.

Po programu gimnazije u Crnoj Gori u školskoj 2016/2017. godini obrazuje se 9183 učenika, od čega se 93 učenika obrazuju u privatnim obrazovnim ustanovama.

U skladu sa utvrđenom dinamikom, Nacionalni savjet za obrazovanje usvojio je u 2016. godini obrazovne programe: Viši restorater (nivo V), Grafički tehničar (nivo IV), Viši geodetski tehničar (nivo V), Pomoćnik frizera (nivo II), Pomoćnik na održavanju motornih vozila (nivo II). Takođe, Nacionalni savjet je usvojio 12 ispitnih kataloga za sticanje nacionalne stručne kvalifikacije, kao i programe za matematičku i filološku gimnaziju. Urađeno je i usvojeno je na Savjetu za kvalifikacije 37 standarda zanimanja, od toga 23 standarda zanimanja u okviru projekta IPA, Komponenta IV Razvoj ljudskih resursa „Modernizacija obrazovnih programa i obuka nastavnika“. Savjet za kvalifikacije je usvojio 19 standarda kvalifikacija.

U školskoj 2016/2017. godini po programima gimnazije i stručnog obrazovanja obrazuje se 27.751 učenik. Od toga, po programima gimnazije obrazuje se 9.183 učenika. U prvi razred srednje škole u junskom i avgustovskom roku upisan je 7.681 učenik.

Osnovnu školu završila su 7.764 učenika.

Strategijom razvoja opšteg srednjeg obrazovanja u Crnoj Gori za period 2015-2020. godine, sa Akcionim planom za njenu implementaciju za period 2015-2016, koju je Vlada Crne Gore usvojila na sjednici od 26. juna 2015. godine, obuhvaćene su četiri oblasti:

1. Struktura obrazovnog programa i nastavnog plana i odnos između obaveznog i izbornog dijela programa,
2. Kvalitet nastave i učenja i vaspitno-obrazovnog rada ustanove,
3. Praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje i obrazovna postignuća učenika i
4. Vertikalna i horizontalna prohodnost učenika.

Strategija definiše prioritete oblasti i stručno utemeljene ciljeve, mjere i aktivnosti za unapređivanje, osavremenjavanje kvaliteta gimnazijskog obrazovanja u Crnoj Gori, koje pojedincima omogućava nastavak obrazovanja, profesionalno napredovanje i lični razvoj, čijom realizacijom će se unaprijediti kriterijumi upisa u gimnazije, sagledaće se koncept nastavnog plana opšte gimnazije, specijalističkih odjeljenja matematičke i filološke gimnazije, kao i koncept izbornih predmeta.

Donošenjem Akcionog plana za period 2015-2016. godine obezbijedena je realizacija reformskih aktivnosti u ovoj oblasti. Realizacija mjera i aktivnosti iz Akcionog plana otpočela je početkom jula 2015. godine i u dosadašnjem periodu ostvareni su značajni rezultati u ispunjavanju reformskih ciljeva. Uvidom u status realizacije aktivnosti utvrđenih Akcionim planom za implementaciju Strategije razvoja opšteg srednjeg obrazovanja za period 2015-2016. godine, i u 2016. godini, evidentno je da se aktivnosti nadležnih organa u ispunjavaju zacrtanih strateških ciljeva sprovode u skladu sa predviđenim planom, sa izuzetkom manjeg broja, čija je realizacija u toku.

Radi sprovođenja Strategije razvoja opšteg srednjeg i gimnazijalskog obrazovanja (2015-2020), donesen je Akcioni plan sprovođenja Strategije za 2017. i 2018. godinu.

U junu 2016. godine, na Vladi, pripremljena je i usvojena Strategija razvoja cjeloživotne karijerne orijentacije u Crnoj Gori (2016-2020) sa odgovarajućim akcionim planom za period jul-decembar 2016. godine.

Pripremljen je i usvojen na Vladi, u decembru 2016. godine:

- Akcioni plan sprovođenja Strategije cjeloživotne karijerne orijentacije u Crnoj Gori (2017-2018) godine. Formirano je Koordinaciono tijelo koje prati realizaciju aktivnosti iz Akcionog plana;
- Strategija obrazovanja nastavnika u Crnoj Gori (2017-2024) sa Akcionim planom sprovođenja Strategije za 2017. i 2018. godinu.

Pripremljen je Torino izvještaj za 2016. godinu. Torino proces i pripremu Torino izvještaja vodi European Training Foundation (Evropska fondacija za obuku, ETF) iz Torina, u dogovoru sa Evropskom komisijom. Izvještaj predstavlja analizu politika u oblasti stručnog obrazovanja i treba da pomogne državama koje su u procesu pristupanja i partnerskim zemljama, da kroz samoevaluaciju sagledaju kako se primjenjuju utvrđeni koncepti politika i prioriteta u oblasti stručnog obrazovanja, koliko su partneri uključeni u kreiranje i sprovođenje mjera i aktivnosti, kako društveno-ekonomski kontekst utiče na sprovođenje obrazovnih politika i što je potrebno za dalje unapređenje stručnog obrazovanja.

Ministarstvo prosvjete je u saradnji sa Centrom za stručno obrazovanje, uz učešće partnera iz oblasti obrazovanja i tržišta rada, pripremlilo osavremenjene metodološke dokumente za izradu standarda zanimanja, standarda kvalifikacija, obrazovnih programa i ispitnih kataloga. Savjet za kvalifikacije usvojio je metodologije za izradu standarda zanimanja i kvalifikacija.

Pripremljena je analiza koncepta i sadržaja maturalnog i stručnog ispita, čime je obuhvaćena vertikalna prohodnost učenika gimnazija i stručnih škola u odnosu na pojedine studijske programe i na osnovu nje unapređivaće se ispiti na završetku četvorogodišnjeg obrazovanja.

Urađen je i Vodič kroz kontinuirani profesionalni razvoj nastavnika u Crnoj Gori. Ove aktivnosti dio su Demonstracionog projekta "Kontinuirani profesionalni razvoj nastavnika i mentora u stručnom obrazovanju u Crnoj Gori" koji je finansijski i ekspertski podržan od strane Evropske fondacije za obuku (European Training Foundation). U Projektu, pored Ministarstva, učestvuju i Privredna komora Crne Gore i Centar za stručno obrazovanje.

2.8. Obrazovanje odraslih

Obrazovanje odraslih u Crnoj Gori je dio obrazovnog sistema i normativno je regulisano Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG“, br. 64/02, 31/05 i 49/07 i „Službeni list CG“, br. 45/10, 45/11, 36/13 i 39/13) i posebnim Zakonom o obrazovanju odraslih (»Službeni list RCG«, br. 20/11).

U oblasti obrazovanja odraslih Ministarstvo je u izvještajnom periodu obavljalo planirane poslove implementacije usvojenih dokumenata i praćenja i podrške razvoju obrazovanja odraslih u Crnoj Gori i sprovodilo aktivnosti licenciranja ustanova za obrazovanje odraslih.

U izvještajnom periodu Direktorat je učestvovao (u okviru mješovitih radnih grupa) u izradi sljedećih dokumenata:

- Akcioni plan implementaciju Strategije poboljšanja bezbjednosti u saobraćaju za 2017. godinu;
- Godišnji plan obrazovanja odraslih (za 2017. godinu);
- Nacionalna strategija zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa (2016-2020);
- Program ekonomskih reformi (do 2017. godine);
- Nacrt Strategije za mlade;
- Akcioni plan industrijske politike do 2020. godine i dr.

2.9. Državna nagrada “Oktoih”

Nagrada “Oktoih“, najveće crnogorsko priznanje u oblasti obrazovanja i vaspitanja, za izuzetne rezultate u prosvjetnoj djelatnosti za 2016. godinu iz oblasti osnovnog obrazovanja, dodijeljena je: Javnoj predškolskoj ustanovi „Dragan Kovačević“ Nikšić, Javnoj ustanovi Srednja pomorska škola Kotor i Dragani Mitrović, profesorici istorije u Javnoj ustanovi Druga osnovna škola u Budvi.

2.10. Procjena i smanjenje radona u crnogorskim školama i vrtićima

Ministarstvo prosvjete je zajedno sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, Crnogorskom akademijom nauka i umjetnost i Agencijom za zaštitu životne sredine potpisalo Sporazum o saradnji na projektu „Procjena i smanjenje radona u crnogorskim školama i vrtićima“.

U saradnji sa Zavodom za školstvo organizovane su dvije radionice za direktore obrazovno-vaspitnih ustanova i nastavnike/profesore fizike i hemije. Detektori za mjerenje radona postavljeni su u svim prostorijama koje se nalaze u prizemlju Ustanova.

Mjerenje koncentracije radona u svim vaspitno-obrazovnim ustanovama i učeničkim domovima u Crnoj gori počelo je 1. Septembra 2016. Godine i trajaće do kraja školske 2016/2017 godine.

3. OBLAST VISOKOG OBRAZOVANJA

U okviru projekta „Visoko obrazovanje i istraživanje za inovacije i konkurentnost“, koji se finansira iz kredita Svjetske banke, a na osnovu pripremljene Studije izvodljivosti za uspostavljanje sistema praćenja karijere visokoškolaca (Tracer Study) sprovodi se anketiranje studenta (poslati upitnici) koji su diplomu o završenim studijama stekli 2009. i 2013. godine. Sistem za Studiju praćenja (softver) je u potpunosti operativan i u skladu sa planom i potpisanim ugovorima o sprovođenju iste, između Ministarstva prosvjete i svih ustanova visokog obrazovanja u Crnoj Gori. U cilju efikasnijeg sprovođenja cjelokupnog postupka Studije praćenja, predstavnicima visokobrazovnih institucija bila je obezbijeđena obuka za korišćenje novog softvera. Takođe u okviru navedenog Projekta, a u cilju kompletiranja neophodne dokumentacije koja se odnosi na obezbjeđenje kvaliteta u visokom obrazovanju, pripremljeni su i prezentovani, od strane angažovanog eksperta, nacrt Pravilnika o reakreditaciji ustanova visokog obrazovanja u Crnoj Gori, kao i nacrt Metodologije za rangiranje ustanova visokog obrazovanja u Crnoj Gori.

U okviru projekata “Visoko obrazovanje i istraživanje za inovacije i konkurentnost” (INVO), završena je izrada Glavnog projekta za izvođenje radova prilagođavanja objekata četiri fakulteta Univerziteta Crne Gore, za pristup osoba s invaliditetom, u vrijednosti od 200.000,00 eura. U okviru radova planirana je, između ostalog, izrada taktilnih površina (taktilne crte vođenja i taktilna polja upozorenja), postavljanje orijentacionih planova kretanja kroz objekat za lica oštećenog vida, postavljanje reljefnih oznaka, poboljšanje kvaliteta zvuka, izrada montažno-demontažne rampe na ulazu, radi savladavanja fizičke barijere. Planirani rok završetka radova je početak studijske 2017/2018. godine.

Shodno ciljevima Strategija razvoja visokog obrazovanja 2016-2020. godine u okviru projekta “Visoko obrazovanje i istraživanje za inovacije i konkurentnost”, a u cilju kompletiranja neophodne dokumentacije koja se odnosi na obezbjeđenje kvaliteta u visokom obrazovanju, pripremljena je i prezentovana, od strane angažovanog eksperta, Studija izvodljivosti za uvođenje adekvatnog sistema za prevenciju plagijarizma u Crnoj Gori, sa definisanim aktivnostima za implementaciju predloženog modela.

Kako je jedan od ciljeva Strategije razvoja visokog obrazovanja 2016-2020. unapređenje naučno-istraživačkog rada i unapređenje kvaliteta ljudskih resursa, Ministarstvo prosvjete i Ministarstvo nauke su 24. aprila 2016. godine objavili konkurs za dodjelu nacionalnih stipendija za izvrsnost, za magistarske, doktorske i postdoktorske studije studentima koji studiraju na renomiranim ustanovama u inostranstvu, iz sredstava HERIC projekta. Konkurs je bio otvoren do 6. jula 2016. godine. Nakon sprovedenog postupka evaluacije pristiglih prijava od strane komisije koju su činili međunarodni eksperti, izabrani nakon sprovedene procedure javnog poziva, nacionalnu stipendiju za izvrsnost za magistarske studije dobilo je 49 kandidata, u ukupnom neto iznosu od 364.400,00 eura, dok je nacionalnu stipendiju za izvrsnost za doktorske studije dobilo 7 kandidata, u ukupnom neto iznosu od 64.152,00 eura i 10 kandidata za postdoktorske studije, u ukupnom neto iznosu od 130.809,00 eura. Bitan preduslov za bavljenje naučno istraživačkim radom je i obezbjeđenje i kontinuirano poboljšanje neophodnih infrastrukturnih uslova poput laboratorija i biblioteka, profesionalni razvoj nastavnog kadra i unapređenje naučnoistraživačke komponente obrazovnog procesa. S tim u vezi u okviru navedenog projekta, Ministarstvo prosvjete je 19. aprila 2016. godine, sa rokom prijavljivanja do 24. juna 2016. godine, objavilo drugi poziv za dostavljanje prijedloga projekata za institucionalne grantove. Za ove namjene opredijeljena su sredstva u iznosu od 300.000,00 eura. Predviđeno trajanje odobrenih projekata je do 12 (dvanaest) mjeseci. Na Konkurs je pristiglo ukupno 10 projekata. U skladu sa definisanim uslovima Poziva, a nakon sprovedene evaluacije pristiglih projekata od strane međunarodnih eksperata izabranih nakon sprovedene procedure javnog poziva i predstavnika Ministarstva prosvjete, 7 projekata je preporučeno za dodjelu granta (3 sa Univerziteta Crne Gore, 2 sa Univerziteta Donja Gorica, 1 sa Univerziteta Mediteran i 1 sa Fakulteta za crnogorski jezik i književnost).

Urađen je nacrt novog Pravilnika o načinu, postupku i uslovima upisa u prvu godinu studija, koji će biti obavezujući za sve ustanove visokog obrazovanja.

Program stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem se realizuje već petu godinu zaredom, u skladu sa Zakonom o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem (»Sl. list Crne Gore«, br. 38/12) i Pravilnikom o načinu objavljivanja javnog poziva, postupku i kriterijumima za stručno osposobljavanje (»Sl. list Crne Gore«, broj 46/12). Ukupan broj oglašanih mjesta za stručno osposobljavanje korisnika od strane poslodavaca je 9.173, dok je ukupan broj lica sa stečenim visokim obrazovanjem koja su se prijavila za učešće u Programu 3.439. Nakon elektronskim putem sprovedenog postupka povezivanja korisnika i poslodavaca oko 95% prijavljenih, odnosno 3.274 visokoškolaca je dobio priliku da se u devetomjesečnom periodu stručno osposobljava kod izabranog poslodavca i time stekne uslove za polaganje stručnog, odnosno državnog ispita. Program je dobar indikator potreba tržišta rada, i input visokoobrazovnim ustanovama i svim relevantnim akterima u obrazovanju u kreiranju studijskih programa sa stanovišta ishoda učenja, zastupljenosti praktične nastave i razvoja tzv. mekih vještina.

Nakon sprovedene analize finansiranja visokog obrazovanja u Crnoj Gori, Vlada Crne Gore se odlučila za tzv. ugovorni model finansiranja visokog obrazovanja, odnosno finansiranje zasnovano na rezultatima. Uvođenjem novog modela finansiranja, na osnovu Sporazuma o ostvarenju rezultata između Vlade Crne Gore i ustanova visokog obrazovanja, obezbijediće se sredstva neophodna za funkcionisanje ustanova visokog obrazovanja, odnosno Univerziteta Crne Gore. Implementacijom ove mjere finansiranje ustanova visokog obrazovanja će se bazirati na rezultatima same ustanove i potrebama države, a ne na tzv. inputima, odnosno sredstvima koja pokrivaju plate zaposlenih. U cilju izrade Ugovora o ostvarenim rezultatima, u okviru projekta „Visoko obrazovanje i istraživanje za inovacije i konkurentnost“, koji se finansira iz kredita Svjetske banke, angažovan je ekspert koji je uradio nacrt Ugovora sa pratećim aneksima i isti prezentovao predstavnicima Ministarstva prosvjete, Ministarstva finansija i Univerziteta Crne Gore. Vlada Crne Gore je usvojila Strategiju razvoja visokog obrazovanja u Crnoj Gori (2016–2020) sa Akcionim planom. Novi strateški dokument je izraz potrebe da se definiše novi strateški razvojni okvir Crne Gore u oblasti visokog obrazovanja, koji će odgovoriti potrebama društva i inputima koji dolaze iz Evropskog prostora visokog obrazovanja. Ključne reforme se odnose na promjenu modela studiranja i reformu modela finansiranja koji treba da podrži reforme i unaprijedi ne samo nastavnu, već i naučno istraživačku komponentu. Nosioci aktivnosti za realizaciju ciljeva Strategije su ustanove visokog obrazovanja, Zavod za zapošljavanje Crne Gore, Privredna komora, organizacije studenata, resorna ministarstva i drugi.

Skupština Crne Gore je donijela Zakon o izmjenama Zakona o priznavanju inostranih obrazovnih isprava i izjednačavanju kvalifikacija („Službeni list CG“, br. 57/11 i 42/16), kojim su, između ostalog, precizno utvrđene nadležnosti ministarstva, ustanova, odnosno škola u vođenju postupka.

Vlada Crne Gore se, na sjednici održanoj 17. marta 2016. godine, upoznala sa Informacijom o definisanim ishodima učenja za sve studijske programe koji se realizuju na Univerzitetu Crne Gore. Vlada Crne Gore se upoznala sa Informacijom o reformisanoj strukturi studija Univerziteta Crne Gore. Riječ je o modelu studija 3+2+3, umjesto dosadašnjeg dominantnog modela 3+1+1+3. Restrukturirani programi biće implementirani od 2017/2018. studijske godine.

Bitno je napomenuti da je program Obrazovanje učitelja restrukturiran kao integrisani program u trajanju od pet godina, a da su programi iz oblasti medicine na kojima se edukuje kadar koji stiče kvalifikaciju iz oblasti regulisanih profesija restrukturirani u skladu sa EU Direktivom 2005/36 i 55/13. Restrukturiranje programa urađeno je i u skladu sa Strategijom razvoja visokog obrazovanja u Crnoj Gori 2016-2020.

Ministarstvu prosvjete, odnosno ENIC centru, podnešeno je 2.335 zahtjeva za priznavanje inostrane obrazovne isprave.

3.1. Direkcija za učenički i studentski standard

Za studijsku 2016/17. godinu dodijeljeno je 3.451 studentski kredit. Talentovanim učenicima dodijeljeno je 168, a najboljim studentima 300 stipendija. Učenicima i studentima koji su se zadesili u željezničkoj nesreći na Bioču ili su u nesreći izgubili roditelje dodijeljeno je 68 stipendija. Obezbijeđena je dotacija za 5.424 učenika i studenata u deset domova učenika i studenata u Crnoj Gori. Pravo na participaciju prevoza u prigradskom saobraćaju koristi 1700 učenika i studenata, a pravo na participaciju prevoza u međugradskom saobraćaju koristi 837 učenika i studenata.

Ministarstvo prosvjete je u cilju zaštite životnog standarda najugroženijih kategorija stanovništva, realizovalo nabavku i dodjelu nedostajućih kompleta udžbenika za djecu korisnika materijalnog obezbjeđenja porodice, djecu bez roditeljskog staranja, djecu koja su smještena u ustanovama socijalne i dječje zaštite, djecu sa smetnjama u razvoju koja pohađaju posebne vaspitno-obrazovne ustanove ili su uključena u redovni vaspitno-obrazovni proces i djecu RE populacije. Vrijednost ovih nabavki je iznosila 470.000,00 eura. Takođe su izmirene obaveze za troškove goriva, održavanja i registracije za 102 školska vozila za 85 škola.

Problemi u radu Direkcije i mogući načini prevazilaženja problema

Jedan od problema je nesklad broja odobrenih kredita i stipendija u odnosu na broj zahtjeva. Način za prevazilaženje problema je povećanje sredstava u Budžetu za ove namjene, koja bi se uzela u obzir prilikom usvajanja Budžeta za narednu godinu i raspisivanje konkursa za narednu školsku godinu.

3.2. Odjeljenje za međunarodnu saradnju

Između Ministarstva prosvjete, Ministarstva nauke Crne Gore i Ministarstva prosvjete Ujedinjenih Arapskih Emirata potpisan je Memorandum o razumijevanju i saradnji u oblasti visokog obrazovanja i naučnog istraživanja. Memorandum su, 22. februara 2016. godine, potpisali tadašnji ministar prosvjete Crne Gore, mr Predrag Bošković i ministar za visoko obrazovanje Ujedinjenih Arapskih Emirata dr Ahmed Belhoul.

Predstavnici Ministarstva prosvjete prisustvovali su sastanku Nacionalnih Torino proces koordinatora, 10. i 11. februara 2016. godine u Torinu, koji je organizovala Evropska trening fondacija povodom otpočinjanja novog ciklusa - Torino proces 2016-2017. Torino proces predstavlja analizu politika u oblasti stručnog obrazovanja koja je pokrenuta 2010. godine. Učešće u Torino procesu pomoglo je Ministarstvu prosvjete da kroz samoevaluaciju sagleda kako Crna Gora primjenjuje utvrđene koncepte politika i prioriteta u oblasti stručnog obrazovanja. Takođe, Crnogorska delegacija prisustvovala je sastanku „Modernizacija obezbjeđenja kvaliteta u stručnom obrazovanju - evropski pristup“, 1. i 2. marta u Torinu, u organizaciji Evropske trening fondacije.

4. INFORMACIONO-KOMUNIKACIONE TEHNOLOGIJE

U toku 2016. godine urađen je redizajn i unapređenje portala za nastavnike (www.skolskiportal.edu.me), u kojem se sada nalaze posebne kategorije za Inkluzivno obrazovanje, Bezbjednost djece na internetu, besplatni Microsoft alati za nastavu, kao i Open Source alat.

U toku godine kreiran je veliki broj značajnog materijala iz ovih oblasti koji su postavljeni na portalu.

Informacioni sistem obrazovanja je značajno unaprijeđen u toku godine i to:

- nadograđen je novim modulom koji je predviđen za evidenciju biblioteka igračaka u okviru projekta o Interaktivnim službama;
- u dvije osnovne škole sproveden je pilot projekat koji se odnosio na izdavanje javnih obrazovnih isprava (štampanje svjedočanstava iz informacionog sistema);
- proširenje baze podataka sa prevodom na albanskom jeziku u cilju obezbjeđivanja tehničkih uslova za štampanje dvojezičnih svjedočanstava;
- uvedeno je izdavanje potvrda za redovne učenike iz informacionog sistema;
- baza je dopunjena sa novim ISCED klasifikacijama;
- održana savjetovanja za direktore i ICT koordinate o korišćenju i radu informacionog sistema, sa posebnim osvrtom na unapređenje ažurnosti i tačnosti podataka u sistemu;
- nadogradnja u cilju evidentiranja interaktivnih službi u predškolskim ustanovama.

Završen je TEMPUS projekat o Sajber bezbjednosti kroz koji je edukovano 150 nastavnika i sertifikovano po ECDL standardu za modul IT bezbjednost.

Realizovan je pilot projekat u Osnovnoj školi “Veljko Drobnjaković” o korišćenju Office365 u obrazovne svrhe, u cilju poboljšanja online kolaboracije između zaposlenih u školi, kao i između nastavnika i učenika. Na portalu za razmjenu podataka (www.podaci.edu.me) prikupljene su i postavljene fotografije svih objekata obrazovno-vaspitnih ustanova. Učešće u realizaciji projekta “Prilike” u saradnji sa UNICEF-om, koji je imao za cilj anketiranje srednjoškolaca i sprovođenje istraživanja o obavljanju praktične nastave.

Prikupljanje i obrada podataka za mnoge izvještaje i analize od kojih izdvajamo:

- Eurydice upitnika Evropske komisije - „Evidence-based Policy Making“;
- PISA 2015 System Level Data Collection Round;
- Opravdanost izradnje novih školskih objekata (Tološi-Mareza, Tuzi itd);
- Podaci za Strategiju karijerne orijentacije u Crnoj Gori.

Razmjena podataka sa Zavodom za nacionalnu statistiku Monstat, odnosno ustupanje svih podataka iz oblasti obrazovanja Monstat-u.

Na portal www.euprava.me postavljeno je 14 servisa za građane od kojih je najpopularniji servis za podnošenje zahtjeva za studentske kredite.

5. INVESTICIONE AKTIVNOSTI KOJE SE ODOSE NA OBJEKTE ŠKOLSE INFRASTRUKTURE

Sredstvima obezbijeđenim Kapitalnim budžetom Crne Gore, čiju realizaciju sprovodi Direkcija javnih radova, u toku 2016. godine realizovane su izgradnje sljedećih objekata:

- U toku su radovi na izgradnji školskog objekta površine 500 m², JU OŠ „Bedri Elezaga“ Vladimir, Ulcinj, Područna ustanova u Sukobinu;
- Srednja stručna škola u Golubovcima, površine 5.478 m².

5.1. Banka za razvoj Savjeta Evrope-CEB

Država Crna Gora i Banka za razvoj Savjeta Evrope (CEB), potpisale su 2014. godine, ugovor o kreditu u visini od 10.000.000,00 € (bez PDV-a) za finansiranje izgradnje sedam predškolskih ustanova i renoviranje dijela postojećih objekata na teritoriji Crne Gore. Tako je završena izgradnja dječijeg vrtića u naselju Zagorič u Podgorici, površine 1400 m².

Započeti su tenderski postupci za sledeće objekte:

- izgradnja dječijeg vrtića u Baru, površine 3.000 m²(CEB);
- izgradnja dječijeg vrtića u naselju Stari Aerodrom u Podgorici, površine 3.000 m²(CEB).

Započeti su tenderski postupci za izradu glavnih projekata :

- objekta dječijeg vrtića u Pljevljima, u naselju Guke, površine 500 m² (CEB);
- objekat dječijeg vrtića u Bloku VI u Podgorici, površine 1.500 m² (CEB);
- objekat dječijeg vrtića u Tuzima (CEB).

Projektom »Program energetske efikasnosti u javnim zgradama« koji se finansira sredstvima iz kredita KfW banke u toku je rekonstrukcija sedam objekata i to:

- JU O.Š."Bedri Elezaga" Vladimir, Ulcinj;
- JU O.Š."Milorad Musa Burzan" Podgorica;
- JU Srednje stručne škole "inž.M.Radević", "V.Aligrudić" i „S.Raspopović“;
- JU O.Š."Božidar Vuković Podgoričanin" Podgorica;
- Gimnazija "Petar I Petrović Njegoš" Danilovgrad;
- JPU "Irena Radović" Danilovgrad;
- JU O.Š."Njegoš" Cetinje.

Iz tekućeg budžeta Ministarstva prosvjete u 2016. godini izvršena je rekonstrukcija sljedećih objekata:

- Rekonstruisana je kotlarnica i toplovod u JU OŠ »Maksim Gorki« Podgorica;
- Rekonstrukcija krova JU OŠ »Orijski Bataljon« Bijela, Herceg Novi;
- Rekonstrukcija krova na PO Lipovska Bistrica JU OS »Risto Manojlović« Kolašin;
- Radovi na rekonstrukciji podnih obloga (Remedijacija) u JU OŠ »Savo Kazić« i JU OŠ »18 oktobar« Podgorica;

- Rekonstrukcija krova u JU OŠ »Tucanje« Petnjica;
- Rekonstrukcija elektroinstalacija u JU OŠ »Dušan Obradović« i JU SŠ »17 Septembar" Žabljak;
- Izgradnja kotlarnice u JU OŠ »Janko Mićunović« Moštanica, Nikšić;
- Rekonstrukcija termotehničkih instalacija u JU SŠ »Mladost« Tivat;
- Rekonstrukcija termotehničkih instalacija u JU OŠ »Drago Milović« Tivat;
- Rekonstrukcija kotlarnice u JU SŠ »Vukadin Vukadinović« Berane;
- Rekonstruisana je kotlarnica u JU OŠ »Stefan Mitrov Ljubiša« Budva.

Iz sredstava tekućeg Budžeta za 2016. godinu pored navedenih objekata uložena su sredstva za rekonstrukciju i održavanje u 191 školski objekat. Vrijednost ukupnih investicionih radova iznosila je 1.403.929,03 eura.

Donacijom Vlade Japana izvršena je rekonstrukcija JPU »Irena Radović« Danilovgrad. Radovi su završeni 2016. godine.

Donacijom turske agencije za međunarodnu saradnju i razvoj „TIKA“ i Ministarstva prosvjete izvršene su rekonstrukcije sljedećih objekata:

- Donacija školskog namještaja JU OŠ "Mustafa Pećanin" Rožaje;
- Opremanje informatičkih kabineta u JU SMS "Mladost" Tivat;
- Rekonstrukcija krova i zamjena stolarije JPU "Jevrosima Rabrenović-Jevra" Mojkovac.

Donacijom CRBC kompanije rekonstruisani su sljedeći objekti:

- JU OŠ »Risto Manojlović« Po Gornje Lipovo, Kolašin;
- JU OŠ »18 Oktobar« Podgorica, natkrivanje stepeništa;
- JU OŠ »Šćepan Đukić« Podgorica, rekonstrukcija krovnog pokrivača.

6. OBLAST FINANSIRANJA RADA OBRAZOVNO-VASPIITNIH USTANOVA I INVESTICIJA

Služba finansija Ministarstva prosvjete u toku 2016. godine realizovala je sljedeće aktivnosti:

1. Sve obaveze po osnovu poreza i doprinosa na isplaćene neto zarade u 2016. godini su u potpunosti plaćene;
2. Obaveze iz Granskog kolektivnog ugovora za oblast prosvjete a koje se odnose na 0,2% uplate za sindikat realizovane po svim programima;
3. Zahtjevi po osnovu otpremnina za odlazak u penziju (74 srednje škole, 174 osnovne škole, predškolske ustanove 30 zahtjeva) i pomoći za slučaj smrti člana uže porodice (514 zahtjeva) su isplaćeni;
4. Ugovor prema zadruzi „Solidarno“ u iznosu od 250.000,00 je izmiren u cjelosti;
5. Usvojen novi Granski kolektivni ugovor za oblast prosvjete 16. februara. Zarade zaposlenima u obrazovanju uvećane za 5,5%. Proširena prava zaposlenih po osnovu osvojenih nagrada (član 29); pomoć za slučaj smrti člana uže porodice odnosi se i na brata i na sestru (član 32);
6. Godina je završena sa minimalnim iznosom neizmirenih obaveza koje se odnose na račune iz novembra i decembra, po osnovu obaveza prema javnim preduzećima, koji su dostavljeni u toku januara mjeseca. Ukupan dug je 309.868,00;
7. Ostatak duga za jubilarne nagrade u iznosu od 185.000,00 realizovan je početkom 2016. godine;

8. Za radnike njih 48 za čijim je radom prestala potreba izdvojeno 470.622,00 eura;
9. Program stručnog obrazovanja obuhvatio je 3452 pripravnika i uplata je izvršena u potpunosti za svih 9 mjeseci;
10. Kvartalno se obavještavaju sve vaspitno obrazovne ustanove o plaćenim porezima i doprinosima. Sa Poreskom upravom je došlo do uskladjivanja svih obaveza iz ranijih godina. Izvedena su sva plaćanja po ustanovama od naše strane i to od 2011. godine i sve je proslijeđeno Poreskoj upravi na usaglašavanje. Konačan dug i eventualna neslaganja koja se odnose na doprinos za lica sa invaliditetom biće preciznije određen u narednom periodu;
11. U toku decembra mjeseca isplaćena je razlika za asistente u nastavi od strane Ministarstva prosvjete. Broj asistenata je 265, a iznos uplaćenih sredstava je 56.907,00 eura. Razlika je nastala usled razlike u isplati od strane Zavoda za zapošljavanje.

7. NACIONALNE STRUČNE KVALIFIKACIJE

Nastavljen je rad Savjeta za kvalifikacije i sektorskih komisija koji se odnosi na razvijanje kvalifikacija i njihovo svrstavanje u Nacionalni okvir kvalifikacija. U skladu sa članom 19 Zakona o nacionalnom okviru kvalifikacija, Savjet za kvalifikacije do sada je formirao 13 sektorskih komisija za sledeće sektore: Poljoprivreda, prehrana i veterina; Turizam, trgovina i ugostiteljstvo; Inženjerstvo, proizvodne tehnologije (mašinstvo i obrada metala, elektrotehnika i automatizacija i dr); Građevinarstvo i uređenje prostora; Ekonomija i pravo; Saobraćaj i komunikacije; Rudarstvo, metalurgija i hemijska industrija; Obrazovanje i osposobljavanje, Informaciona tehnologija; Usluge; Društvene nauke i Prirodne nauke. Procedura obrazovanja Sektorske komisije za humanistiku i umjetnost i Sektorske komisije za interdisciplinarna područja je u toku.

Tokom 2016. godine održano je sedam sjednica Savjeta za kvalifikacije. Na sjednicama je usvojeno 40 standarda zanimanja, 14 inicijativa za razvijanje kvalifikacija nivoa obrazovanja i 2 inicijative za razvijanje nivoa obrazovanja iz oblasti stručnog obrazovanja, 9 inicijativa za razvijanje stručnih kvalifikacija, 20 standarda kvalifikacija i 15 standarda stručnih kvalifikacija.

Od juna 2016. godine, sve diplome koje se izdaju u oblasti srednjeg obrazovanja sadrže, pored nivoa Nacionalnog okvira kvalifikacija (NOK-a) i odgovarajući nivo Evropskog okvira kvalifikacija (EQF-a).

U 2016. godini sproveden je projekat „Podrška Evropskom okviru kvalifikacija u Crnoj Gori za 2016. godinu“, u okviru Erasmus+ programa Evropske unije. Ciljevi projekta bili su informisanje javnosti o razvoju Nacionalnog okvira kvalifikacija i promovisanje Evropskog okvira kvalifikacija (EQF), informisanje ključnih nacionalnih učesnika o Nacionalnom okviru kvalifikacija i Evropskom okviru kvalifikacija i o važnosti njihovog učešća u razvoju Nacionalnog okvira kvalifikacija i izgradnja kapaciteta osoblja Nacionalne koordinacione tačke za EQF. U okviru ovog projekta pripremljen je promotivni materijal o Nacionalnom okviru kvalifikacija namijenjen široj javnosti - video spot, TV reklama i radijska reklama. Video spot je objavljen na web sajtovima Nacionalnog okvira kvalifikacija i Ministarstva prosvjete, kao i na YouTube kanalu Ministarstva prosvjete. Reklame su emitovane na nacionalnim i lokalnim TV i radijskim stanicama.

Pripremljen je Priručnik o Nacionalnom okviru kvalifikacija u Crnoj Gori u štampanoj i elektronskoj verziji. Svrha Priručnika je da prije svega javnosti predstavi suštinu i odlike Nacionalnog okvira kvalifikacija, kao i koristi za društvo i pojedince od njegovog uspostavljanja i povezivanja sa Evropskim okvirom kvalifikacija.

U saradnji sa Europass nacionalnim centrom, organizovana su tri informativna dana (u Bijelom Polju, Budvi i Podgorici) o aktivnostima sprovedenim u 2016. godini tokom realizacije

projekta „Podrška Evropskom okviru kvalifikacija u Crnoj Gori za 2016. godinu“, kao i projekata „Kontinuirani profesionalni razvoj nastavnika i instruktora u stručnom obrazovanju u Crnoj Gori“ i „Europass 2016“.

U okviru IPA projekta „Modernizacija obrazovnih programa i obuka nastavnika“ koji sprovodi Britanski savjet održane su dvije dvodnevne radionice o upotrebi podataka o tržištu rada i predviđanju vještina, kao i izradi profila sektora.

U okviru IPA projekta urađene su nove metodologije za izradu standarda zanimanja, standarda kvalifikacija i ispitnih kataloga, kao i 23 standarda zanimanja, koji su usvojeni na sjednicama nadležnih sektorskih komisija i Savjeta za kvalifikacije.

Na web sajtu Nacionalnog okvira kvalifikacija www.cko.edu.me nalazi se pregled realizovanih i tekućih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju Nacionalnog okvira kvalifikacija. Na sajtu se nalazi Registar kvalifikacija koji sadrži podatke o razvijenim kvalifikacijama, kao i o njihovom sadržaju.

Ministarstvo prosvjete je formiralo Radnu grupu da pripremi dokument Analiza drugih (dodatnih) kvalifikacija. Zadatak Radne grupe je bio da definiše koncept, procedure i nadležnosti u razvoju i svrstavanju drugih (dodatnih) kvalifikacija u Nacionalni okvir kvalifikacija, utvrdi način validacije kvalifikacija koje su uređene međunarodnim standardima i propisima i njihovog povezivanja sa NOK-om, kao i da razmotri i druga pitanja od značaja za uređenje oblasti drugih kvalifikacija u sistemu kvalifikacija u Crnoj Gori. Odjeljenje za nacionalni okvir kvalifikacija je prikupilo podatke od institucija sistema (ministarstava, udruženja, komora) o sertifikatima, uvjerenjima ili potvrdama koje izdaju iz svoje nadležnosti po posebnim propisima, a odnose se na druge (dodatne) kvalifikacije. Na osnovu prikupljenih podataka napravljena je lista oko 60 drugih (dodatnih) kvalifikacija koje se trenutno mogu steći u Crnoj Gori.

Prijedlozi za unapređenje ove oblasti su: povećanje kapaciteta sektorskih komisija za analizu potreba za kvalifikacijama na tržištu rada i utvrđivanje prioriteta u razvoju kvalifikacija kroz izradu profila sektora, godišnjeg plana aktivnosti i obukom članova sektorskih komisija i unaprjeđenje web aplikacije NOK-a i Registra kvalifikacija kako bi sadržavali sve neophodne informacije za što veći broj korisnika.

IZVJEŠTAJ O RADU JAVNIH USTANOVA

CENTAR ZA STRUČNO OBRAZOVANJE

Razvoj obrazovnih programa

Napravljen je plan razvoja kvalifikacija po sektorima u okviru IPA Projekta, za školsku 2017/2018. godinu. Prema Projektu, planirano je da se do kraja drugog kvartala 2017. godine, uradi 20 standarda zanimanja, 20 standarda kvalifikacija i 10 obrazovnih programa. Formulari za Standard zanimanja, Standard kvalifikacije i Ispitni katalog, usvojeni su na IX sjednici Savjeta za kvalifikacije, koja je održana 7. oktobra 2016. godine. Formular za Obrazovni program, usvojen na XII sjednici Nacionalnog savjeta, održanoj 29. decembra 2016. godine.

U skladu sa utvrđenom dinamikom razvoja kvalifikacija u 2016. godini, urađeno je i usvojeno ukupno 39 standarda zanimanja (od čega je po novoj Metodologiji urađeno i usvojeno 24 standarda), zatim 19 standarda kvalifikacija i 12 ispitnih kataloga. U skladu sa utvrđenom dinamikom razvoja kvalifikacija u 2016. godini, urađeno je i usvojeno 5 modularizovanih programa.

Profesionalni razvoj nastavnika

Tokom 2016. godine pripremljen je i usvojen Katalog programa stručnog usavršavanja na Nacionalnom savjetu za obrazovanje, koji sadrži 60 programa podijeljenih u tri dijela. Od januara 2016. godine realizovana su 4 programa iz Kataloga programa stručnog usavršavanja nastavnika za 2015/16. godinu kroz ukupno 9 obuka za oko 263 nastavnika. Četiri obuke su realizovane u centralnoj regiji (Podgorica), tri u južnoj (Bar i Tivat) i dvije u sjevernoj regiji (Berane i Pljevlja). Uz podršku KulturKontakta Austrija realizovana su dva seminara stručnog usavršavanja nastavnika iz oblasti inkluzivnog obrazovanja, za 76 nastavnika prema programu iz Kataloga 2016/17. god. U okviru projekta "Kontinuirani profesionalni razvoj nastavnika i instruktora u stručnom obrazovanju u Crnoj Gori", realizovana je obuka nastavnika kod poslodavaca u trajanju od 15 dana. Obuku je prošlo 20 nastavnika iz 5 škola.

Uspostavljanje sistema osiguranja kvaliteta u stručnom obrazovanju na nacionalnom nivou i nivou škola, u skladu sa EQAVET-om

U 2016. godini izvršeno je: utvrđivanje kvaliteta u 10 stručnih i mješovitih škola, utvrđivanje kvaliteta 4 organizatora obrazovanja od čega su evaluirane dvije osnovne škole za odrasle. Na osnovu analize izvještaja o eksternom utvrđivanju kvaliteta vaspitno-obrazovnog rada u srednjim stručnim i mješovitim školama, u periodu od 2015. do 2016. Godine, urađen je Izvještaj o organizaciji i realizaciji praktičnog obrazovanja u srednjim stručnim i mješovitim školama, kao i Analiza ranog napuštanja srednjeg stručnog obrazovanja.

Sajmovi i takmičenja

Tokom 2016. godine organizovano je pet takmičenja i dva sajma takmičarskog tipa iz različitih stručnih oblasti, na kojima je učestvovalo 548 učenika. Organizovan je i Sajam stručnog obrazovanja u organizaciji Centra za stručno obrazovanje, Ministarstva prosvjete i The Capital

Plaze. Sajam stručnog obrazovanja je bio centralni događaj u okviru manifestacije „Dani stručnog obrazovanja“ koja je organizovana povodom proslave desetogodišnjice obnove crnogorske nezavisnosti i simbolično završena 21. maja kada se i slavi „Dan nezavisnosti“. Manifestacija je zvanično započeta 21. aprila i u periodu od mjesec dana održana su brojna državna takmičenja u znanju i vještinama.

Prilagođavanje obrazovnih programa i obrazovne ponude licima sa posebnim obrazovnim potrebama

Urađena su i usvojena, na Nacionalnom savjetu, 2 modularizovana obrazovna programa nivoa II:

1. Pomoćnik frizera i
2. Pomoćnik na održavanju motornih vozila.

Programi će biti prilagođeni učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama na inicijativu Resursnog centra za školovanje i rehabilitaciju lica sa poremećajima sluha i govora iz Kotora.

Obrazovanje odraslih

Organizatori obrazovanja odraslih su pripremili, uz podršku Centra za stručno obrazovanje, 10 programa obrazovanja za sticanje znanja i vještina koji su usvojeni na Nacionalnom savjetu za obrazovanje, kao i 2 programa obrazovanja za osposobljavanje osoba sa oštećenim vidom koje je pripremila Organizacija slijepih Podgorica, Danilovgrad i Kolašin.

Uz podršku Centra za stručno obrazovanje pripremljeni su programi obrazovanja:

- za sticanje i razvoj digitalne ključne kompetencije d.o.o. Montene soft i
- za učenje španskog jezika u Gimnaziji “Slobodan Škerović” iz Podgorice.

Shodno dinamici razvoja stručnih kvalifikacija urađeno je i usvojeno 12 programa obrazovanja za sticanje stručnih kvalifikacija.

Razvoj preduzetničkog učenja

Školske 2015/16. registrovano je 62 preduzeća za vježbu i izdate su potvrde o registraciji kod Centralnog registra i Poreske uprave.

Organizovana su 4 seminar i 2 sastanka sa 20 nastavnika iz 12 srednjih stručnih škola i 2 gimnazije iz Podgorice i Danilovgrada. Ove školske godine osnovano je oko 20 preduzetničkih klubova, različitih djelatnosti. Takođe, organizovana su učešća učenika na 2 međunarodna sajma preduzeća za vježbu u Sloveniji i Bugarskoj, kao i na Nacionalnom sajmu koji je održan u Podgorici. Na sajmu u Sloveniji i Bugarskoj, naši učenici su osvojili 3 nagrade u raznim kategorijama.

Projekti

Ministarstvo prosvjete Crne Gore je imenovalo Centar za stručno obrazovanje za EPALE NSS. Projekat je početkom 2016. godine otpočeo sa realizacijom aktivnosti u oblasti obrazovanja odraslih. Centar za stručno obrazovanje je u saradnji sa Ministarstvom prosvjete od 1. novembra 2015. godine započeo realizaciju projekta “Nacionalni koordinator za implementaciju evropske agende za učenje odraslih”. Projekat će se realizovati do novembra 2017. godine, a za njegovu realizaciju obezbijeđeno je oko 34.000 eura. Takođe, realizovan je i prihvaćen u 5 srednjih škola, projekat "Osnivanje Preduzetničkih klubova kao oblika vannastavnih aktivnosti u srednjim školama”. U toku 2016. godine Ministarstvo prosvjete je u saradnji sa Centrom za stručno

obrazovanje i Privrednom komorom Crne Gore realizovalo projekat “Kontinuirani profesionalni razvoj nastavnika i instruktora u stručnom obrazovanju u Crnoj Gori”. U okviru projekta, 20 nastavnika iz 5 stručnih škola je prošlo obuku kod poslodavaca u trajanju od 15 dana.

Međunarodna saradnja

Aktivnosti međunarodne saradnje Centra za stručno obrazovanje odnose se na razvoj međunarodnih odnosa sa partnerskim ustanovama u Evropi, razmjenu iskustava, dijeljenje i usvajanje dobre prakse, unapređenje kvaliteta i vidljivosti stručnog obrazovanja u Crnoj Gori na evropskom nivou, kao i učestvovanje u međunarodnim programima, inicijativama, radnim tijelima i skupovima. Glavni cilj ovih aktivnosti je poboljšanje i podizanje kvaliteta nacionalnog stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih, kao i njihova promocija. Predstavnici Centra učestvovali su na međunarodnoj konferenciji „Adult Skills“, koja je održana od 06. do 07. decembra u Briselu, u okviru evropske nedjelje vještina. Centar kontinuirano sarađuje sa Britanskim savjetom i KulturKontaktom. Kao nosilac aktivnosti za Crnu Goru u WorldSkills Europe asocijaciji, Centar je organizovao pripremu i odlazak crnogorskog tima na evropsko takmičenje u vještinama EuroSkills Geteborg 2016. Takmičenje se organizuje svake druge godine u cilju promocije stručnog obrazovanja, kao i povezivanja privrede i obrazovanja na evropskom nivou.

Predstavnici Centra za stručno obrazovanje su u periodu od 25.01. do 29.01.2016. godine posjetili Centar Republike Slovenije za poklično izobraževanje (CPI). Rezultat posjete je potpisan **Sporazum o saradnji** dvije institucije, koji su potpisali direktori Elido Bandelj i Duško Rajković, u prisustvu ambasadora Crne Gore u Sloveniji, gospodina Miomira Mugoše i državne sekretarke Ministarstva za obrazovanje, nauku i sport Andreje Bare Lakote.

ISPITNI CENTAR

Aktivnosti Ispitnog centra u 2016. godini

Godišnjim programom rada Ispitnog centra za 2016. godinu planirane su i realizovane sljedeće aktivnosti:

- priprema i realizacija maturalnog i stručnog ispita;
- priprema i realizacija eksterne provjere znanja učenika na kraju III ciklusa osnovne škole;
- priprema, realizacija i analiza rezultata eksterno-interne provjere znanja na kraju I i II ciklusa osnovne škole – nacionalno testiranje 2016;
- priprema, realizacija i analiza rezultata državnog takmičenja u znanju;
- priprema i realizacija testiranja PISA 2018;
- provjera znanja crnogorskog jezika za prijem u crnogorsko državljanstvo.

Maturalni i stručni ispit 2015/2016. godine

U školskoj 2015/2016. godini maturalni i stručni ispit se polagao na sljedeći način:

- Ispit iz Crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti/Albanskog jezika i književnosti usklađen je sa revidiranim Ispitnim katalogom;

- Obavezni predmeti maturalnog, odnosno opšte obrazovni predmeti stručnog ispita polažu se u organizaciji Ispitnog centra;
- Izborni predmeti u gimnazijama, odnosno stručno-teorijski predmeti u stručnim školama polažu se usmeno pred Ispitnom komisijom koju imenuje škola, a po ispitnim pitanjima koje priprema Ispitni centar;
- Na osnovu člana 84 stav 2 Zakona o stručnom obrazovanju ("Službeni list RCG", br. 64/02 i 49/07 i "Službeni list RCG", br.45/10 i 39/13), Ministarstvo prosvjete donijelo je Pravilnik o načinu i postupku polaganja stručnog ispita za učenike koji ne nastavljaju obrazovanje.

Učenik koji ne nastavlja obrazovanje polaže stručni ispit u organizaciji stručne škole na način i po postupku propisanim ovim Pravilnikom.

U skladu sa kalendarom, maturalni/stručni ispit iz Crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti/Albanskog jezika i književnosti je održan 16. aprila, ispit iz matematike i stranog jezika od 1. do 15. juna 2016. godine, a Ispitni centar ga je dopunio svojim aktivnostima. U njemu se pored termina za ispit nalaze i termini kada se objavljuju preliminarni i konačni rezultati, kao i termini kada se može izvršiti uvid u test i uložiti prigovor, ako za to postoje opravdani razlozi.

Prilagođavanje obrazovne tehnologije za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama

Kako učenici s posebnim obrazovnim potrebama, koji su usvojili sadržaje propisane programom, nijesu uvijek u mogućnosti da na uobičajen način (test) pokažu svoja postignuća, Ispitni centar vrši prilagođavanje ispitne tehnologije kao i uslova i procedura za polaganje. Prilagođavanjem ispitne tehnologije, koja neće ugroziti valjanost i objektivnost ispita, nastoje se ukloniti prepreke da učenik pokaže stečeno znanje. Prilagođavanje ispitne tehnologije uključuje: pristupačnost prostora za sprovođenje ispita uz posebna pomagala, posebnu/prilagođenu opremu, prilagođeni ispitni materijal, izuzeće od dijela ispita koji učenik zbog vrste i stepena teškoće u razvoju ne može polagati uz pomoć ličnog pomagača (npr. slušanje za gluvu djecu), produženo vrijeme za polaganje ispita... Prilagođavanje uslova eksternog stručnog ispita urađeno je za sedam učenika, a eksterno interni ispit u osnovnoj školi je prilagođavan za 159 učenika i eksterni za IX razred za 73 učenika.

Saradnja sa školama

Aktivnosti Ispitnog centra zasnivaju se na permanentnoj saradnji sa školama. Uloga svih zaposlenih u školi je važna u različitim segmentima realizacije ispita. Uloga **direktora** škole definisana je na sastancima s direktorima srednjih škola, a nalazi se u Uputstvima za realizaciju maturalnog i stručnog ispita. Veliki dio obaveza i odgovornosti u školi imaju **školski koordinatori**, koji su obučeni da mogu pružiti sve informacije kako test-administratorima tako i svim zaposlenim u svojoj školi i time čitav proces učiniti kvalitetnijim. Obuke za novouključene test-administratore održali su školski koordinatori koje je ranije obučio Ispitni centar. Školske 2015/16. godine Ispitni centar je angažovao i **supervizore**. U pitanju su odabrani prosvjetni radnici koji su zajedno s predstavnicima Ispitnog centra posjetili sve škole za vrijeme ispita.

Priprema test-materijala

Za junijski rok su pripremljena po 4 testa iz obaveznih predmeta na maturalnom i stručnom ispitu. Testovi su standardizovani, rađeni na osnovu Ispitnog kataloga. Ispitni zadaci izabrani su iz baze otkupljenih zadataka, tako da su autori testova timovi predmetnih stručnjaka. Za svaki test pripremljena je šema za ocjenjivanje, koja je uz test objavljena na sajtu Ispitnog centra dva sata nakon završetka ispita.

Aktivnosti tokom realizacije maturalnog i stručnog ispita

Priprema i realizacija eksternog dijela maturalnog i stručnog ispita sprovedena je od strane Ispitnog centra prema unaprijed definisanim pravilima. Ocjenjivanje se sprovedlo po unaprijed definisanim procedurama koje treba da obezbijede objektivnost, transparentnost i pouzdanost. Ispitni centar je imenovao komisije za odlučivanje o granicama za ocjene na maturalnom i stručnom ispitu u junskom roku školske 2015/16. godine. Komisije su, usaglašavanje o granicama za ocjene, radile na osnovu modifikovanog Angoffovog metoda. Nakon ocjenjivanja i preliminarne statističke obrade, Državna maturalna komisija usvojila je konačne granice za ocjene koje važe i za avgustovski i januarski rok.

Izbor i obuka ocjenjivača

Ocjenjivanju prethodi obuka na kojoj se ocjenjivači upoznaju s testom, šemom za ocjenjivanje i opštim pravilima koja se moraju poštovati. Za potrebe obuke izabrano je 30 testova koje je svaki od ocjenjivača ocijenio. Nakon usaglašavanja kriterijuma i dopune šeme počinje ocjenjivanje.

Analiza rezultata

Rezultati ispita izraženi su u ocjenama od 1 do 5. Detaljna analiza koja sadrži distribucije ocjena po pojedinim predmetima i uporedne prikaze ocjena data je tabelarno i grafički u ***Izveštaju o maturalnom i stručnom ispitu 2016.*** koji će biti dostavljen kreatorima obrazovne politike (Ministarstvo prosvjete, Zavod za školstvo, Centar za stručno obrazovanje, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva). Pored analize rezultata, urađena je analiza svakog testa, svakog zadatka i dati su primjeri zadataka po nivoima težine.

Priprema i realizacija maturalnog ispita iz izbornih predmeta i stručnog ispita iz stručno-teorijskog predmeta i stručnog rada

Maturalni ispit za školsku 2015/16. godinu sastojao se iz obaveznih i izbornih predmeta, a stručni ispit sastojao se iz opšteobrazovnog dijela i stručnog dijela (stručno-teorijskog ispita i stručnog rada). Ispitni centar je imao svoju ulogu u pripremi za realizaciju maturalnog ispita iz izbornih predmeta i stručnog dijela stručnog ispita u dijelu pripreme ispitnih pitanja. Za ovu svrhu korišćeni su katalozi iz predmetnih sadržaja važećih ispitnih programa. Sama realizacija ovih ispita povjerena je školama.

Maturalni ispit - izborni predmeti

Izborni predmeti maturalnog ispita polagali su se usmenim putem pred ispitnim komisijama koje su obrazovane u školama. Ispitnu komisiju čine predsjednik, stalni član i član ispitivač. Komisija ima i zapisničara.

Stručni ispit – stručno-teorijski predmeti i stručni rad

Stručno-teorijski predmeti na stručnom ispitu se polažu na način utvrđen predmetnim ispitnim katalozima, a stručni rad se polaže na način utvrđen ispitnim katalozima stručnog rada, u skladu s obrazovnim programima. Ispit iz stručno-teorijskog predmeta polaže se usmeno, u skladu s ispitnim katalozima nastavnog predmeta.

Eksterna provjera znanja na kraju III ciklusa osnovne škole

Eksterna provjera znanja na kraju III ciklusa osnovne škole je standardizovana eksterna provjera školskih postignuća učenika na kraju IX razreda osnovnoškolskog obrazovanja. Ovakva odluka našla je utemeljenje u Zakonu o osnovnom obrazovanju i vaspitanju (član 56). Radi što bolje pripreme urađena je analiza rezultata i procedura eksterne provjere znanja u školskoj 2015/2016. godini. Kako bi organizacija provjere znanja bila realizovana u svim školama na isti

način i po jednakim pravilima i procedurama, pripremljeno je detaljno **Uputstvo za realizaciju**. Ova provjera znanja je organizovana 25, 26. i 27. maja 2016. godine, a prijavljeno je 7410 učenika, koji su raspoređeni u odgovarajuće prostorije (najviše po 15 učenika u jednoj prostoriji). Za ovaj ispit Ispitni centar je angažovao po 164 školska i IT koordinatore.

Testiranje učenika III i VI razreda osnovne škole

Škole na kraju I i II ciklusa, na osnovu eksterno pripremljenih zadataka, provjeravaju znanja učenika. Za pripremu testova odgovoran je Ispitni centar (*Zakon o osnovnom obrazovanju i vaspitanju, čl. 55 („Sl. list RCG”, br. 64/02 i 49/07 i „Sl. list CG“ br. 45/10 i 39/19).*

Državno takmičenje u znanju

Državno takmičenje u znanju organizovano je na Ekonomskom fakultetu 27. i 28. februara 2016. godine. Na Državnom takmičenju osnovci su se takmičili iz Matematike u VI i IX razredu, dok su se iz Fizike, Hemije, Biologije, Engleskog, Ruskog, Francuskog, Italijanskog i Njemačkog jezika takmičili samo u IX razredu. Srednjoškolci su se takmičili iz Matematike, Fizike, Hemije, Biologije, Istorije, Programiranja i iz stranih jezika u IV razredu i Geografije u III razredu. Organizator Državnog takmičenja u znanju, Ispitni centar, dodijelio je najboljim takmičarima diplome (za osvojeno neko od prva tri mjesta), a Ministarstvo prosvjete ih je nagradilo tablet računarima. Ispitni centar je organizovao pripremu i snosio troškove učešća na međunarodnim olimpijadama:

- 47. međunarodnoj olimpijadi iz Fizike koja je održana u Cirihi, Švajcarska, od 11. do 17. jula 2016. godine;
- 57. međunarodnoj olimpijadi iz Matematike u Hong Kongu, Kina, od 6. do 16. jula 2016. Učenik Nikola Raičević je na ovom takmičenju osvojio srebrnu medalju;
- 28. međunarodnoj olimpijadi iz Informatike koja je održana u Kazanju, Ruska Federacija, od 12. do 19. avgusta 2016. godine;
- 27. međunarodnoj olimpijadi iz Biologije koja je održana u Hanoju, Vijetnam, u periodu od 17. do 24. jula 2016. Ekipa nije otišla na olimpijadu jer su se zadesili na aerodromu *Kemal Atatürk* u Istanbulu tokom pokušaja državnog udara, pa su se vratili u Crnu Goru;
- 48. međunarodnoj olimpijadi iz Hemije koja je održana u gradu Tbilisiju, Gruzija, od 23. do 1. avgusta 2016. Ekipa nije otišla na olimpijadu jer je trebalo ići preko Istanbula;
- međunarodnoj olimpijadi iz geografije koja je održana u Pekingu, Kina od 16. do 22. avgusta 2016;
- 33. balkanskoj matematičkoj olimpijadi koja je održana u Tirani, Albanija, od 5. do 10. maja 2016. Učenik Nikola Raičević je na ovom takmičenju osvojio bronzanu medalju
- 24. balkanskoj olimpijadi iz Informatike koja je održana u Nikoziji, Kipar od 27. juna do 2. jula 2016. Velibor Došljak učenik Gimnazije „Panto Mališić“ iz Berana osvojio je bronzanu medalju.
- 20. juniorskoj balkanskoj matematičkoj olimpijadi koja je održana u gradu Slatina u Rumuniji od 24. do 29. juna 2016. Nina Mitrović učenica OŠ „Stefan Mitrov Ljubiša“ iz Budve osvojila je bronzanu medalju.

Priprema za realizaciju testiranja PISA 2018

PISA – Programme for International Student Assessment (Program za međunarodno testiranje učenika) je najveće međunarodno istraživanje u oblasti obrazovanja podržano od strane OECD-a u kome su u prethodnom ciklusu učestvovala 72 zemlje. PISA testiranje ima sljedeće karakteristike:

- ispituje učenike starosne dobi oko 15 godina,
- ocjenjuje pripremljenost učenika za život i
- mjeri postignuća učenika iz oblasti čitanja, matematike i prirodnih nauka.

Rezultati PISA testiranja koriste se da škole, obrazovni sistemi i Vlada identifikuju oblasti koje treba poboljšati.

Na osnovu člana 8, stav 45 Zakona o crnogorskom državljanstvu, Vlada Republike Crne Gore je na sjednici od 31. jula 2008. godine donijela Odluku o određivanju stručne organizacije za utvrđivanje kriterijuma i provjeru znanja crnogorskog jezika u postupku prijema u crnogorsko državljanstvo. Prema ovoj odluci, Ispitni centar utvrđuje kriterijum i vrši provjeru znanja crnogorskog jezika. Tokom 2016. godine, Ispitni centar je na osnovu svjedočanstva/diplome o završenoj školi na području Crne Gore, bivše SFRJ, SRJ i SCG, izdao potvrde o znanju crnogorskog jezika za 169 kandidata. Za 57 kandidata koji nijesu posjedovali navedenu dokumentaciju organizovano je polaganje ispita iz crnogorskog jezika, a prema predviđenom programu i pred stručnom komisijom.

Sa uvođenjem koncepta doživotnog učenja kao jednog od najvažnijih ciljeva u oblasti obrazovanja, JU Ispitni centar je dobio svoju ulogu u implementaciji **Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama** (*Sl. list CG* br. 80/08 i 40/16). U skladu sa ovim zakonom, kao najvažnije aktivnosti Ispitnog centra predviđene su:

- Realizacija *Programa osposobljavanja za ispitivača u postupku sticanja nacionalnih stručnih kvalifikacija*;
- Utvrđivanje liste licenciranih ispitivača za svaku stručnu kvalifikaciju;
- Informisanje i savjetovanje zainteresovanih lica, odnosno poslodavaca o mogućnostima, uslovima, načinu i postupku sticanja stručne kvalifikacije, kao i priznavanju inostranih sertifikata.

U 2016. godini Ispitni centar je raspisao javne pozive za uključivanje u *Program osposobljavanja za licencirane ispitivače* za sljedeće stručne kvalifikacije: računovodstveni tehničar, manevrista u željezničkom saobraćaju, rukovalac manevre u željezničkom saobraćaju, saobraćajno transportni magacioner, vozovođa, pratilac/lja vrijednosti, zaštitar/ka tehničar/ka, čuvar/ka, tjelohranitelj/ka. Nakon obuke, tj. upoznavanja sa sadržajem navedenih oblasti programa osposobljavanja, vrši se provjera znanja kandidata za ispitivače. Provjera znanja kandidata za ispitivača obuhvata pisanu provjeru i praktični dio.

Pisanim putem se provjerava obim poznavanja Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama, poznavanje instrumenata provjere i načina neposredne provjere.

ZAVOD ZA UDŽBENIKE I NASTAVNA SREDSTVA

Realizacija izdavačkog plana za 2016. godinu

Zavod za udžbenike i nastavna sredstva – Podgorica u izvještajnom periodu radio je na obezbjeđivanju neophodne udžbeničke literature za osnovnu školu, gimnaziju i srednje stručno obrazovanje, a sve prema Izdavačkom planu za 2016. godinu. Uspješno smo realizovali i ostale planirane aktivnosti: objavljivanje časopisa *Vaspitanje i obrazovanje*, lista *Prosvjetni rad*, te štampanje i distribuciju školskih obrazaca za školsku 2016/2017. godinu.

Izdavačka djelatnost

Izdavačku djelatnost čine: udžbenička literatura na crnogorskom jeziku, za predškolsko vaspitanje i obrazovanje, osnovno obrazovanje i vaspitanje i srednje obrazovanje; udžbenička literatura na albanskom jeziku; vanudžbenička literatura; periodična izdanja; pedagoška dokumentacija; pripremljeni su priručnici za nastavnike, udžbenički kompleti za Crnogorski jezik kao nematernji i druge aktivnosti izdavačkog sektora. Takođe, objavljen je prvi Zavodov komplet za osnovne muzičke škole – *Muzički koraci 1*. Realizovane su stavke Izdavačkog plana kojima je

predviđeno objavljivanje novih udžbeničkih kompleta za obavezne nastavne predmete u osnovnoj školi. Raspisan je konkurs za pribavljanje materijala za priručnik za rad nastavnika s djecom bez ostatka sluha. Rok za predaju rukopisa je 15. novembar 2016. godine. Eventualni pozitivno ocijenjeni rukopis biće štampan 2017. godine. Izdavačkim planom za 2016. predviđeno je učešće ZUNS-a na dva podgorička sajma knjiga (11. međunarodni sajam knjiga, održan 9–15. maja; 2. internacionalni sajam knjiga, održan 5–9. oktobra), na 61. međunarodnom beogradskom sajmu knjiga i na 19. sajmu knjiga u Tirani. Na 11. međunarodnom sajmu knjiga promovisano je pet novih izdanja.

Novine u produkciji tokom 2016. godine

Tokom ove izdavačke godine pokrenuli smo biblioteke *Identitet* i *Velikani*. Ideja je da se u okviru biblioteke *Identitet* objavljuju naslovi koji na stručan ili naučno-popularan način doprinose afirmaciji crnogorskog državnog identiteta. To su djela istorijskog, kulturnog, monografskog karaktera. U okviru biblioteke *Velikani* objavljujemo djela izuzetnih autora koji su živjeli i stvarali na prostorima nekadašnje Jugoslavije. Za početak, u ovoj biblioteci objavili smo pripovijetke Mihaila Lalića.

S ciljem da utvrdi kvalitet udžbenika u odnosu na savremene standarde, sagleda percepciju udžbenika iz ugla učenika i nastavnika, te da u skladu s rezultatima predloži mjere za unapređivanja kvaliteta, Zavod je krajem 2015. godine počeo monitoring i evaluaciju svojih izdanja ispitujući njihove korisnike — učenike i nastavnike. Iako je bilo planirano da se evaluiira 12 udžbeničkih kompleta, konstatovali smo da zbog finansijskih razloga započnemo sa šest udžbeničkih kompleta. U toku ove godine štampana su tri kataloga izdanja Zavoda za udžbenike — *Katalog udžbeničkih kompleta za osnovnu i srednju školu i nastavno-pedagoške literature*, *Katalog vanudžbeničke literature* i *Katalog izdanja na albanskom jeziku*.

Šta nije urađeno i koji su razlozi za to

- Novi naslovi na albanskom jeziku i prevođenje novih naslova na albanski jezik;
- Inovirani/novi naslovi iz Fizike za osnovnu školu;
- Nastavna sredstva i priručnici;
- Konkurs za pribavljanje naslova za srednje stručno obrazovanje.

Izveštaj o distribuciji udžbenika za školsku 2016/ 2017. godinu

Zavod za udžbenike i nastavna sredstva — Podgorica je ovogodišnju distribuciju udžbenika započeo 15. avgusta generalnom distribucijom. Nakon fizičke distribucije udžbenika za školsku 2016/2017. godinu, koja je obavljena u avgustu i septembru tekuće godine, sačinjen je Izveštaj o istoj. Ovim Izveštajem su obuhvaćeni podaci o distribuiranim količinama udžbenika u generalnoj i pojedinačnim (tekućim) isporukama. Nakon distribucije udžbenika knjižarskoj mreži Crne Gore, izvršena je distribucija udžbenika za djecu korisnika materijalnog obezbjeđenja porodice, djecu bez roditeljskog staranja na porodičnom smještaju i djecu koja su smještena u ustanove socijalne i dječije zaštite, djecu sa smetnjama u razvoju, kao i djecu romske i egipćanske nacionalnosti, koja su uključena u redovan vaspitno-obrazovni proces. Ova distribucija je počela 25. 8. 2016. godine, po nalogu Ministarstva prosvjete, a prema podacima Odjeljenja za učenički i studentski standard, koji su nam dostavljeni 31.07.2016. godine, a završena je 1.10.2016. godine sa posljednjom narudzbom udžbenika, od 30.09.2016. godine i u kojoj je ukupno isporučeno 6032 udžbeničkih kompleta za osnovnu na crnogorskom i albanskom jeziku, obračunatih sa ukupnim iznosom od 461 039, 34 €. Izvršena je i distribucija udžbenika za djecu prvog razreda u 12 Opština, pri čemu je ukupno dodijeljeno 8.712 kompleta na crnogorskom jeziku i 103 na albanskom jeziku, a vrijednost svih je iznosila ukupno 453.477, 85 €.

Izveštaj o sprovedenim javnim nabavkama

S obzirom na to da Zavod nije sačinio konačni Izveštaj o sprovedenim javnim nabavkama za 2016. godinu (rok za sačinjavanje je 28. februar 2017. godine), u smislu realizacije i unapređenja sistema javnih nabavki u Zavodu, a što je bila i preporuka DRI, urađena je detaljna analiza i pregled javnih nabavki u 2015. godini. Usvojen je Plan javnih nabavki za 2016. godinu, te su se u skladu sa predviđenim postupcima isti i sprovodili na zakonom preciziran način. Ukazano je na poslovne poteškoće/rizike sa kojima se Zavod susreće kroz obavljanje svoje djelatnosti. Naime, prilikom nabavke usluge štampanja udžbenika, stopa PDV-a koji Zavod plaća izvršiocu posla je 19 %. Međutim, shodno Zakonu o porezu na dodatu vrijednost, stopa PDV-a koja je uračunata u cijenu udžbenika je 7 %, što znači da je Zavod u ovoj poslovnoj situaciji u gubitku za 12 %.

Crna Gora
Zavod za školstvo

Crna Gora
MINISTARSTVO PROSVJETE

Broj: _____
Podgorica, 30. 01 2017 god.

Broj: 01-135/2
Podgorica, 27.01. 2017. godine

Ministarstvo prosvjete
Dr Damir ŠEHOVIĆ
ministar prosvjete u Vladi Crne Gore

Predmet: IZVJEŠTAJ O RADU ZAVODA ZA ŠKOLSTVO ZA 2016. GODINU.

Poštovani Ministre,

U prilogu Vam dostavljamo Izvještaj o radu Zavoda za školstvo za 2016. godinu.

S poštovanjem,

V.D. Direktor

Radovan Popović

Crna Gora
Zavod za školstvo

Izvještaj o radu Zavoda za školstvo za 2016. godinu

februar 2017. godine

SADRŽAJ

UVOD.....	3
I – ODSJEK ZA ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ OBRAZOVNOG SISTEMA	3
II – ODSJEK ZA MEĐUNARODNU SARADNJU I ODNOS SA JAVNOŠĆU	4
III – ODSJEK ZA UTVRĐIVANJE KVALITETA	5
IV – ODSJEK ZA KONTINUIRANI PROFESIONALNI RAZVOJ	6
V – PROJEKTI	6
VI – STRATEGIJE	7
VII – NACIONALNI SAVJET ZA OBRAZOVANJE	9
VIII – OPŠTI POSLOVI	14

UVOD

Organizaciju Zavoda za školstvo čine: Sektor za unapređivanje obrazovanja, Sektor za nastavu i Služba za opšte poslove i finansije. U okviru Sektora za unapređivanje obrazovanja funkcionišu: Odsjek za istraživanje i razvoj obrazovnog sistema i Odsjek za međunarodnu saradnju i odnose s javnošću. U okviru Sektora za nastavu funkcionišu: Odsjek za utvrđivanje kvaliteta i Odsjek za kontinuirani profesionalni razvoj.

U Zavodu je sistematizovano mjesta za 85 izvršilaca. Trenutno je zaposleno 66 službenika i namještenika.

SEKTOR ZA UNAPREĐIVANJE OBRAZOVANJA

I – ODSJEK ZA ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ OBRAZOVNOG SISTEMA

Odsjek za istraživanje i razvoj ima dvije osnovne uloge, da sprovodi analize i istraživanja u obrazovanju, i da utiče na razvoj obrazovanja. U toku 2016. godine Odsjek je sproveo različite analize i dao stručna mišljenja i preporuke za predstvanike NVO sektora, Nacionalni savjet, Ministarstvo prosvjete. Takođe su realizovana različita savjetovanja na teme: 190 godina od nastavka geometrije, vršnjačko nasilje, izrade standard za rad pedagoga i psihologa, kao i niz javnih rasprava u vezi predmetnog programa Sociologija za gimnaziju i srednje stručne škole, izmjene Nastavnog plana osnovnog muzičkog obrazovanja, Nastavnog plana Opšte gimnazije u dijelu zastupljenosti prirodne grupe predmeta. Urađen je prijedlog projekta pod nazivom „Analiza inoviranih predmentih programa“. Izrađeni su programi za Filološku gimnaziju, Matematičku gimnaziju i prirodnu grupu predmeta Opšte gimnazije (26 novih predmetnih programa), kao i stručne preporuke za implementaciju nastave specijalizovanih odjeljenja (matematičke, filološke, sportske i nastave na engleskom jeziku. Završeno je istraživanje na temu Motivacija učenika za izučavanje prirodne grupe predmeta. U toku 2016. godine realizovano je istraživanje o unapređenju Nastavnog plana za osnovnu školu, kao i istraživanje u okviru Strategije razvoja srednjeg stručnog obrazovanja (2016 – 2017). Statistički su obrađeni podaci o školskom uspjehu, izostancima i vaspitnim mjerama u prethodnoj školskoj godini za sve srednje stručne škole sa predlogom mjera za unapređenje osjenjivanja i smanjenja izostanaka učenika.

Pokrenute su aktivnosti na unapređenju predmetnih programa matematike, crnogorskog-srpskog, bosanskog i hrvatskog jezika i književnosti, engleskog jezika, drugog stranog jezika, italijanskog jezika, likovnog, muzičkog, geografije i istorije za osnovnu školu i italijanskog jezika kao drugog stranog jezika u gimnaziji. Urađen predmetni program Albanski jezik i albanska književnost za jezičku gimnaziju. Urađeni su standardi rada za stručne saradnike;

II – ODSJEK ZA MEĐUNARODNU SARADNJU I ODNOS SA JAVNOŠĆU

Odsjek je u toku 2016. godine pratio i realizovao aktivnosti na projektu Savjeta Evrope Program obuke Pestalozzi, kao i saradjivao sa Evropskim centrom za moderne jezike iz Graca. Tokom 2016. godine organizovana je proslava petogodišnjice Ljetnje Akademije Human Rights in Action.

U toku 2016. godine Odsjek je radio na unapređivanju preduzetničkog učenja u predškolskom, osnovnom obrazovanju i gimnazijama kroz izradu Akcionog plana za 2016. godinu u skladu sa Strategijom za cjeloživotno preduzetničko učenje (2015 – 2019) i implementaciju Strategije za cjeloživotno preduzetničko učenje (2015 – 2019).

Unapređivanje obrazovanja za održivi razvoj u predškolskom, osnovnom obrazovanju i gimnazijama u toku 2016. godine vršeno je kroz implementaciju Nacionalne strategije održivog razvoja Crne Gore, implementaciju međupredmetnog programa za gimnazije; pilotiranje obrazovanja za održivi razvoj u 25% predškolskih ustanova.

Kroz saradnju sa NVO sektorom realizovani su projekti: **„Asistenti u nastavi”**, kojim je definisana uloga i zaduženje asistenata u nastavi za djecu sa posebnim potrebama; **„Rad sa mladim matematičarima”**, kojim je unapređen rad sa nadarenim učenicima u školskoj 2015/2016. godini; **„Stipendiranje i mentorstvo romske populacije”** u saradnji sa REF kancelarijom u Podgorici; **„ŠKOLA I GRAD“ u saradnji sa NVO „Expediatio – Centar za održivi prostorni razvoj“** iz Kotora, u saradnji sa Zavodom za školstvo Crne Gore i NVO „JAS - Jugend Architektur Stadt“ (Grad arhitekture mladih) iz Essena, Njemačka, koji se bavi obrazovanjem o konceptu održivih gradova u crnogorskim školama.

U okviru regionalnog projekta **„Partnerstvo za pomirenje kroz predškolsko vaspitanje i obrazovanje u Evropi”** (PRECEDE), koji u Crnoj Gori implementira NVO „Djeca prije svega” u saradnji sa Ministarstvom prosvjete, u organizaciji partnerske NVO „Pomoć deci iz Srbije”, u Beogradu je 20. i 21. septembra 2016. godine održana Međunarodna konferencija pod nazivom *Šta nam djeca govore?*

Takođe se sprovode aktivnosti na projektima: **„Moje vrline i vrijednosti“**, **„Razvoj preduzetničkog društva na Zapadnom Balkanu i Turskoj – podrška Centru za razvoj preduzetničkih kompetencija za zemlje Jugoistočne Evrope (SEECEL)“**, poboljšanje vještina i znanja kroz integraciju sistema srednjeg stručnog obrazovanja za Plavi razvoj i razvoj turizma **„Blue SKILLS (Plave**

vještine)“. Nastavlja se implementacija i vođenje programa **Eko-škole** u Crnoj Gori.

U toku 2016. godine objavljene su publikacija Zavoda za školstvo:

- Edicija NAŠA ŠKOLA;
- Metodološko uputstvo za implementaciju programa Obrazovanje za održivi razvoj (srednje opšte obrazovanje);
- Kako procijeniti kvalitet upravljanja i rukovođenja školom?;
- Uputstvo za sprovođenje međunarodnog programa Eko-škole;
- Časopis Profesionalni razvoj nastavnika u Crnoj Gori br. 17;
- Ljetnja akademija “Ljudska prava u akciji” – pet godina iskustva;
- Cetinje – jedna priča;

III – ODSJEK ZA UTVRĐIVANJE KVALITETA

Odsjek je u toku 2016. godine realizovao redovan nadzor u 36 obrazovno-vaspitnih ustanova i to: 20 osnovnih škola, tri gimnazije, dvije srednje stručne škole, dvije mješovite škole, sedam predškolskih ustanova i dva doma učenika i vanredan nadzor u ukupno četiri škole dvije osnovne, jednoj gimnaziji i jednoj srednjoj stručnoj školi.

Tokom 2016. godine izvršeno je pet djelimičnih vanrednih nadzora škola na zahtjev Ministarstva prosvjete ili Prosvjetne inspekcije.

Model utvrđivanja i obezbjeđivanja kvaliteta (eksterna i interna evaluacija) u procesu revizije je od 2013. godine (za ustanove u nadležnosti Zavoda za školstvo). Tokom 2016. godine realizovane su i sljedeće aktivnosti: formulisanje finalne verzije standarda i indikatora za pilotiranje u školama; analiza rezultata pilotiranja i formulisanje nove radne verzije standarda kvaliteta rada škola, izrada obrazaca za prikupljanje relevantnih potrebnih podataka o postignućima škola.

U toku 2016. godine uspostavljena je bilateralna saradnja sa Institutom za standardizaciju Crne Gore; oodnijeti su zahtjevi za definisanje nacionalnih standarda kvaliteta rada ustanova Institutu za standardizaciju Crne Gore; urađene su pripreme za uvođenje ISO standarda 9001:2015 menadžmenta kvaliteta u Zavod za školstvo; izvršeno je stručno usavršavanje i konsultacije nadzornika („Procjena kvaliteta nastave i učenja“ – British Council, „Indeks inkluzivnosti“ – Save the Children, Ministarstvo prosvjete); saradnja sa: British Council, UNICEF, SICI (Standing International Conference of national and regional Inspectorates of education), Zavod za vrednovanje kvaliteta vaspitanja i obrazovanja Srbije, Ministarstvom prosvjete Federacije BiH.

IV - ODSJEK ZA KONTINUIRANI PROFESIONALNI RAZVOJ

Odsjek za kontinuirani profesionalni razvoj realizovao je sljedeće aktivnosti u skladu sa programskim ciljevima Akcionog plana za 2016. godinu:

U okviru redovne obuke nastavnika realizovana su **92 programa** namijenjena nastavnicima predškolskog vaspitanja, nastavnicima u osnovnim školama, gimnazijama i nastavnicima opšteobrazovne grupe predmeta u srednjim stručnim školama, stručnim saradnicima, pomoćnicima direktora i direktorima. Seminare je pohađao **2521 nastavnik** i **17** direktora škola. U 2016. godini objavljen je Konkurs za izbor programa stručnog usavršavanja i *Katalog programa stručnog usavršavanja nastavnika za 2016/17. školsku godinu*; realizovano je 6 modula *Programa obuke za direktore vaspitno-obrazovnih institucija*, za novopostavljene direktore; održana je ljetnja akademija ***Ljudska prava u akciji*** u organizaciji Zavoda za školstvo, Savjeta Evrope i Evropskog Vergeland centra iz Norveške za zemlje Jugoistočne Evrope održana je peti put. Vođena evidencija o programima obuke u organizaciji drugih institucija. Formirana je Komisija za procjenu programa koji se ne nalaze u Katalogu programa stručnog usavršavanja; objavljen je 17. broj časopisa *Profesionalni razvoj nastavnika u Crnoj Gori*, broj 18 je u izradi; izrađen je Program engleskog jezika za predškolsko obrazovanje; sprovedene su aktivnosti na unapređenju PRNŠ/V modela – praćenje i evaluacija aktivnosti koje se odvijaju na nivou ustanove u skladu sa standardima za nastavnike i standardima za profesionalni razvoj (u saradnji sa British Council-om).

V - PROJEKTI

Projekat „Čas istorije u Prijestonici: Cetinje – jedna priča”

Projekat „Čas istorije u Prijestonici: Cetinje – jedna priča” je obuhvatio sve osnovne škole i učenike 7. razreda. Posebnost Projekta je što su učenici u prilici da obilaskom značajnih kulturno-istorijskih znamenitosti na Cetinju, Lovćenu i Rijeci Crnojevića prošire svoje znanje o istoriji, tradiciji i kulturnom naslijeđu Crne Gore. U toku 2016. godine u projektu je učestvovalo oko 7500 učenika.

Projekat Ljetnja škola „Crna Gora, moja postojbina“

Ljetnja škola „Crna Gora, moja postojbina“ namijenjena djeci crnogorskih iseljenika, u organizaciji Zavoda za školstvo i Uprave za dijasporu, održana je po deseti put na Ivanovim koritima u ljeto 2016. godine.

Škola je realizovana u prelijepom ambijentu Ivanovih korita u odmaralištu „Lovćen – Bečići“. Cilj škole je da djeca na zabavan način, kroz obrazovne radionice crnogorskog jezika i književnosti, istorije, geografije, kulturne baštine, muzičke i likovne umjetnosti, kao i kroz sportske aktivnosti, viteške i druge

društvene, igre, upoznaju svoju postojbinu. Školu je za deset godina pohađalo oko 900 učenika uzrasta od 9 – 15 godina iz 14 zemalja.

Inkluzivno obrazovanje

U cilju podrške inkluzivnom nastavnom procesu Zavod za školstvo vrši koordinaciju rada mobilne službe koju čini 21 član raspoređen u 4 tima po regijama. Zadatak mobilne službe je postizanje što boljih rezultata na polju obrazovanja učenika sa posebnim obrazovnim potrebama te napor da se takva djeca kao prvi izbor uključuju u redovne škole – što je i smisao inkluzivnog obrazovanja. U toku 2016. godine razvijen je „individualni tranzicioni plan“ koji uvezuje osnovno i srednje obrazovanje radi kontinuiteta školovanja ove djece. Program je akreditovan kod Nacionalnog savjeta za obrazovanje. Zavod za školstvo prati realizaciju i sam proces usmjeravanja učenika s posebnim obrazovnim potrebama od osnovnog ka srednjem obrazovanju. Djeca koja imaju umjerene i teže smetnje se uključuju u posebna odjeljenja pri sedam redovnih škola^[1] i za njih se realizuje zajednička nastava pojedinih predmeta sa vršnjacima u redovnim odjeljenjima. Formirani su inkluzivni aktivni na nacionalnom i regionalnom nivou radi promocije i podrške inkluzivnom obrazovanju. Urađen je i u funkciji je inkluzivni portal. Nakon što je usvojena inicijativa za razvijanje kvalifikacije urađen i u proceduri usvajanja standard zanimanja asistent u nastavi. Urađeno je istraživanje u 5 osnovnih škola o nivou postignuća obaveština čitanja i pisanja u I ciklusu osnovne škole. Akreditovano je 46 programa obuke za inkluziju u 2016/17.

Projekat “Kako učenicima pomoći da uspješno stvaraju usmene i pisane, umjetničke i neumjetničke tekstove”

Realizovana studijska posjeta nastavnika iz sjeverne i središnje regije (Bijelo Polje, Nikšić, Podgorica) nastavnicima iz južne regije (Bar) – razmjena iskustava i naredni koraci.

VI – STRATEGIJE

Zavod za školstvo učestvuje u realizaciji sljedećih strategija koje vodi ili je u partnerskoj ulozi zajedno sa Ministarstvom prosvjete:

1. Strategija razvoja opšteg srednjeg obrazovanja (2015-2020)

Zavod za školstvo je glavni nosilac ove Strategije čiji su ciljevi skoro u potpunosti i realizovani prema dinamici i akcionom planu. Školske 2016/17. godine su uvedene na eksperimentalnoj osnovi specijalističke gimnazije što je proširilo obrazovnu ponudu i dalo nove šanse u pravcu profesionalne orijentacije gimnazijalaca u domenu opšteg obrazovanja.

^[1] Osnovne škole: „Olga Golović“, Nikšić; „Jugoslavija“, Bar; „Njegoš“, Kotor; „Ilija Kišić“, Herceg Novi; „Vuk Karadžić“, Berane; „Dušan Korać“, Bijelo Polje; „Boško Buha“, Pljevlja

Realizacija aktivnosti iz Akcionog plana Strategije za razvoj i podršku darovitim učenicima (2015 – 2019)

U Crnoj Gori je prvi put urađena strateški dokument za podršku i razvoj darovitih učenika. Rad na realizaciji Strategije započet je u 2015. godini i nastaviće se kontinuirano do 2019. godine.

2. Strategija za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori (2016-2020)

Zavod za školstvo je u potpunosti uključen u realizaciju ove Strategije, kao i prethodne. Rad na Strategiji teče kontinuirano.

3. Realizacija Strategije razvoja stručnog obrazovanja u Crnoj Gori (2016-2017)

Zavod za školstvo je uključen u realizaciju ove Strategije u dijelu svoje nadležnosti kod opštih predmeta sa fokusom na osiguranje relevantnosti stručnog obrazovanja za tržište rada.

4. Realizacija Strategije za poboljšanje položaja Roma i Egipćana u Crnoj Gori (2012-2016)

Zavod za školstvo je maksimalno uključen u realizaciju ove Strategije. Radi se na razvoju i primjeni kraćeg programa za osnovnu školu djece uzrasta od 6 godina (Pripremni vrtić u 8 crnogorskih gradova) kao i na razvijanju podrške učenicima RE populaciju osnovnim školama uz prateće obuke.

5. Realizacija Strategije razvoja stručnog obrazovanja u Crnoj Gori (2016-2017)

Zavod za školstvo je uključen u realizaciju ove Strategije u dijelu svoje nadležnosti kod opštih predmeta sa fokusom na osiguranje relevantnosti stručnog obrazovanja za tržište rada.

6. Strategija inkluzivnog obrazovanja u Crnoj Gori (2014-2018)

7. Strategija za mlade 2017–2021

8. Strategija obrazovanja nastavnika (2017-2024) – (nacrt)

9. Strategija cjeloživotne karijerene orijentacije (2016-2020) (nacrt)

10. Strategija ranog i predškolskog vaspitanja i obrazovanja u Crnoj Gori 2016-2020

Zavod za školstvo učestvuje u realizaciji sljedećih strategija, a čiji glavni nosioci nijesu Ministarstvo prosvjete ili sam Zavod:

1. Strategija razvoja informacionog društva Crne Gore do 2020. godine (MP, e-obrazovanje);

2. Nacionalna strategija održivog razvoja do 2030. godine (strateški cilj 4)

Uključivanje MP i ZZŠ u segment: str. 245, AP, 3.6: Ublažiti uticaje prirodnih i antropogenih hazarda, str. 216, Podmjera 2.1.7.4: Podsticati građanski aktivizam kroz razvoj i podršku volonterizma;

- 3. Strategija zaštite od nasilja u porodici 2016-2020. godine,** Aktivnost 2.4. Osposobiti škole za primjenu Uputstva „Podjela odgovornosti i postupanje u cilju prevencije i u slučajevima pojave nasilja – uputstvo školama” i pratiti njegovu primjenu (realizacija planirana za IV kvartal 2017.);
- 4. Strategija cjeloživotnog preduzetničkog učenja (2015-2019)**
Glavni nosioci: Ministarstvo ekonomije i Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća

VII – NACIONALNI SAVJET ZA OBRAZOVANJE

U 2016 .godini održano je 6 sjednica Nacionalnog savjeta za obrazovanje.

Usvojeni su sljedeći programi/dokumenti/akta/udžbenici:

1. Udžbenici i nastavna sredstva:

- Udžbenik, priručnik za nastavnike i CD za osmi razred osnovne škole „Muzička kultura“
- Zbirka testova za provjeru znanja iz matematike za osnovnu školu
- Film „Ruske kapice za izborni predmet Zdravi stilovi života u osnovnoj školi
- Engleski jezik – za I ciklus osnovne škole (New english adventure)
- Muzički koraci 1 – Orfov instrumentarijum za prvi razred muzičke škole
- Muzička kultura 5 – udžbenik, priručnik za nastavnike i CD za V razred osnovne škole
- Muzička kultura 6 – udžbenik, priručnik za nastavnike i CD za VI razred osnovne škole
- Muzička kultura 7 – udžbenik, priručnik za nastavnike i CD za VII razred osnovne škole
- Muzička kultura 9 – udžbenik, priručnik za nastavnike i CD za IX razred osnovne škole
- Likovna kultura 6 – udžbenik i priručnik za nastavnike za VI razred osnovne škole
- Crnogorski jezik kao nematernji 8 – udžbenik i radna sveska za VIII razred osnovne škole
- Istorija 3 – udžbenik za III razred gimnazije
- Matematika 3 – udžbenik i zbirka zadataka za III razred gimnazije
- Matematika 4 – udžbenik i zbirka zadataka za IV razred gimnazije
- Akcenatski priručnik i CD
- Istorija – udžbenik za IV razred gimnazije

- Crnogorski jezik kao nematernji 9 – udžbenik, radna sveska, priručnik za nastavnike i CD za IX razred osnovne škole
- Crnogorski jezik kao nematernji 1 – udžbenik, radna sveska, priručnik za nastavnike i CD za I razred gimnazije
- Tehnika prodaje – udžbenik za III i IV razred srednjih stručnih škola
- Bankarsko poslovanje – udžbenik za III i IV razred srednjih stručnih škola
- Somelijerstvo – udžbenik za III i IV razred srednjih stručnih škola
- Pravni postupci – udžbenik i praktikum za III i IV razred srednjih stručnih škola
- Radno pravo – udžbenik za II razred srednjih stručnih škola
- Nacrtna geometrija sa perspektivom I i II razred
- Primjena računara u arhitekturi i građevinarstvu I i II razred
- Restoraterstvo za I i II razred
- Priručnik za vaspitače „Zbirka igara i aktivnosti”

2. Prijedlog opšteg dijela obrazovnog programa (nastavnog plana) za odjeljenja matematičke gimnazije

3. Izvještaj o kvalitetu rada obrazovno-vaspitnih ustanova u 2015. godini

4. Dopune liste potencijalnih recenzenata za srednje stručno obrazovanje:

- za oblast muzike u muzičkim školama,
- za oblasti ekonomija, pravo, elektrotehnika, građevinarstvo i uređenje prostora, poljoprivrede, prerada hrane i veterina.

5. Programi obrazovanja odraslih:

- Program obrazovanja za sticanje znanja i vještina iz oblasti Priprema za zapošljavanje sa elementima ličnog marketinga
- Program obrazovanja za osposobljavanje osoba sa oštećenim vidom za korišćenje Brajevog pisma i rad u Brajevoj štampariji u cilju poboljšanja pristupa tržištu rada
- Program obrazovanja za osposobljavanje osoba sa oštećenim vidom za korišćenje softvera za Brajevo pismo i rad u Brajevoj štampariji u cilju poboljšanja pristupa tržištu rada
- Program obrazovanja za sticanje znanja i vještina iz oblasti Poslovna komunikacija i korespodencija
- Program obrazovanja za sticanje znanja i vještina iz oblasti Komunikacija i komunikacijske vještine
- Program obrazovanja sticanje znanja i vještina iz oblasti Izrada projektne dokumentacije
- Program obrazovanja za sticanje znanja i vještina iz oblasti Timski rad
- Program obrazovanja za sticanje znanja i vještina iz oblasti Upravljanje vremenom

- Program obrazovanja sticanje znanja i vještina iz oblasti Upravljanje ličnim promjenama
- Program obrazovanja odraslih za sticanje stručne kvalifikacije Sportski administrator/Sportska administratorka
- Program obrazovanja za sticanje znanja i vještina za kreiranje elektronske prodavnice
- Program obrazovanja za sticanje znanja i vještina za izradu marketing plana i komunikacione strategije
- Program obrazovanja za sticanje znanja i vještina za sticanje i unapređenje ključne vještine – Daktilografija
- Program obrazovanja za sticanje znanja i vještina za sticanje i razvoj digitalne ključne kompetencije: Softverski paketi MICROSOFT i LIBRE OFFICE
- Program obrazovanja odraslih za učenje španskog jezika
- Pirotehničar/Pirotehničarka
- Saradnik/Saradnica u socijalnoj inkluziji Roma/Romkinja i Egipćana/Egipćanki u oblasti obrazovanja
- Saradnik/Saradnica u socijalnoj inkluziji Roma/Romkinja i Egipćana/Egipćanki u oblasti zdravstva
- Pčelar/Pčelarka
- Čuvar /Čuvarka lovišta/rezervata
- Instruktor/Instruktorka vožnje motornih vozila
- Program za sticanje i razvoj digitalne ključne kompetencije
- Program za sticanje stručne kvalifikacije Poslovno- tehnički/a sekretar/ka,
- Program za sticanje stručne kvalifikacije Profesionalni ronilac/profesionalna roniteljka 2. kategorije - podvodni deminer
- Program za sticanje stručne kvalifikacije Profesionalni ronilac/profesionalna roniteljka 2. kategorije na građevinskim i metalnim podvodnim radovima
- Program za sticanje stručne kvalifikacije Profesionalni voditelj/profesionalna voditeljka 3. kategorije u turističko-rekreativnom ronjenju

6. Program Preduzetničko učenje u okviru područja aktivnosti u predškolskom vaspitanju i obrazovanju

7. Časopis „Milica bubica“ za predškolsko vaspitanje i Slikovnica „Moja domovina Crna Gora“ za predškolsko vaspitanje i prvi ciklus osnovne škole

8 . Predmetni programi za opšte srednje obrazovanje (opšta gimnazija):

- Biohemija – izborni predmet
- Fizika
- Odabrana poglavlja fizike – izborni predmet
- Hemija
- Biologija
- Humana genetika-izborni predmet
- Sociologija

9. Predmetni programi za odjeljenja matematičke gimnazije:

- Fizika
- Analiza sa algebrom
- Vjerovatnoća i matematička statistika
- Računarstvo i informatika
- Psihologija
- Programiranje i programski jezici
- Numerička matematika
- Linearna i analitička geometrija
- Geometrija
- Biologija
- Engleski jezik

10. Predmetni programi za odjeljenja filloške gimnazije:

- Crnogorski jezik
- Engleski jezik
- Književnost
- Latinski jezik
- Likovna umjetnost
- Matematika
- Muzička umjetnost
- Uvod u opštu lingvistiku
- Teorija i tehnika prevođenja
- Albanski jezik
- Albanska književnost

11. Ispitni katalozi

- Sportski administrator/Sportska administratorka
- Pirotehničar/Pirotehničarka
- Saradnik/Saradnica u socijalnoj inkluziji Roma/Romkinja i Egipćana/Egipćanki u oblasti obrazovanja
- Saradnik/Saradnica u socijalnoj inkluziji Roma/Romkinja i Egipćana/Egipćanki u oblasti zdravstva
- Pčelar/Pčelarka
- Čuvar /Čuvarka lovišta/rezervata
- Instruktor/Instruktorka vožnje motornih vozila
- Poslovno-tehnički/ka sekretar/ka,
- Profesionalni ronilac/profesionalna roničarka – 2. kategorije - podvodni/a deminer/ka,
- Profesionalni ronilac/profesionalna roničarka 2. kategorije na građevinskim i metalnim podvodnim radovima,

- Profesionalni voditelj/profesionalna voditeljka 3. kategorije u turističko-rekreativnom ronjenju
12. **Predmetni programi za osnovno muzičko obrazovanje:**
 - Gitara 3-9. razred
 - Harmonika 4-9. razred
 - Klavir 3-9. razred
 - Kontrabas 4-9. razred
 - Viola 4-9. razred
 - Violina 2-9. razred
 - Violončelo 2-9. razred
 13. **Predmetni program Fizika za osnovnu školu**
 14. **Obrazovne programe za srednje stručno obrazovanje:**
 - Grafički tehničar
 - Pomoćnik frizera
 - Viši geodetski tehničar
 - Viši restorater
 - Viši gasronom
 - Pomoćnik/ca na održavanju motornih vozila
 15. **Katalog programa stručnog usavršavanja nastavnika za 2016/17. školsku godinu**
 16. **Montessori program za osnovnu školu**
 17. **Predmetni programi za srednje stručne škole:**
 - Sociologija za I razred, sa 72 časa godišnje
 - Sociologija za II razred sa 72 časa godišnje
 - Sociologija za II razred sa 36 časova godišnje
 - Sociologija za III razred sa 72 časa godišnje
 - Sociologija za IV razred sa 66 časova godišnje
 18. **Kraći i specijalizovani programi za predškolsko vaspitanje i obrazovanje:**
 - Engleski jezik
 - Program prelaska iz vrtića u osnovnu školu
 - Trosatni predškolski vaspitno obrazovni program
 19. **Instruktivno-edukativni materijal za inkluzivni rad i učenje djece s posebnim obrazovnim potrebama**
 20. **Standardi kompetencija za nastavnike, direktore, stručne saradnike i vaspitače u vaspitno-obrazovnim ustanovama**
 21. **Prijedlog opšteg dijela obrazovnog programa za osnovno obrazovanje i vaspitanje**
 22. **Metodologija za izradu obrazovnih programa u stručnom obrazovanju**

VIII - OPŠTI POSLOVI

Služba za opšte poslove su u 2016. godini u okviru svojih aktivnosti izdala je 37 rješenja o imenovanju tima nadzornika za utvrđivanje kvaliteta rada ustanova, 386 rješenja o izdavanju licence i 386 licenci za rad u obrazovno-vaspitnoj ustanovi, 22 uvjerenja iz upravnog postupka po zahtjevu, 370 rješenja o imenovanju članova Komisija za polaganje stručnog ispita, 68 rješenja o godišnjem odmoru, 68 rješenja o koeficijentu na zarade i 68 rješenja o ocjenjivanju državnih službenika i namještenika. Sprovedena su 4 postupka zapošljavanja.

U istom periodu sprovedene su procedure 16 postupaka javnih nabavki, 4 postupka po zahtjevu za slobodan pristup informacijama.

Pripremani su pojedinačni akti o ostvarivanju prava iz radnog odnosa zaposlenih, Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Zavoda za školstvo, ažurirana je KIS aplikacija, donešen Kadrovski plan, ažurirane evidencije o stambenim potrebama zaposlenih, uspostavljen sistem unutrašnjih finansijskih kontrola i vršeno izvještavanje po osnovu obaveza koje su proistekle iz zakona i strategija.

V.D. DIREKTOR

Radovan Popović, sr